

Nr. 18
(273)

3-9 mai 1995

CONSTANTIN TUTUNARU

pag.
8-9**un
primar
arestat
abuziv****Dezinformarea –
o specialitate
a serviciilor secrete românești**

pag. 13

**Școală ajutătoare
sau lagăr de exterminare?**

pag. 12

România văzută de la Strasbourg

pag.
6-7

Privită din exterior, dezbateră românească despre Recomandarea 1.201 pare să conțină în primul rând un dezacord față de problema maghiară. În realitate, în ciuda marilor diferențe de percepție politică, partidele românești par totuși să fie de acord că autonomia etnică nu poate fi acceptată. O majoritate politică înscenată, care reunește partidele guvernării și CDR, s-a pronunțat împotriva Recomandării, considerând că ea deschide posibilitatea autonomiei pe baze etnice. În opoziție cu aceste partide, PL '93 a redactat o declarație în care afirmă ritos și cu totul surprinzător că legislația românească actuală ar îndeplini satisfăcător și integral prevederile Recomandării. Partidul Democrat, PL '93 a redactat o declarație în care afirmă ritos și cu totul surprinzător că legislația românească actuală ar îndeplini satisfăcător și integral prevederile Recomandării. Partidul Democrat, PL '93 a redactat o declarație în care afirmă ritos și cu totul surprinzător că legislația românească actuală ar îndeplini satisfăcător și integral prevederile Recomandării.

că ea încă nu există, și, mai ales, să observăm că România nu a pierdut nici o bătălie. Cine a pierdut este doar Guvernul și președintele Iliescu, care s-au plasat într-o mai mult decât jenantă situație diplomatică. Ne aducem bine aminte că domnul Meleșcanu trimitea la Strasbourg o scrisoare în care combătea practica monitorizării, adică a inspecțiilor periodice, propunând în schimb soluția ca fiecare din țările vizate să-și rezolve problemele prin negocieri bilaterale. Era un angajament indirect de a rezolva chestiunea minorității maghiare din România într-un tratat cu Ungaria. Propunerea domnului Meleșcanu părea demnă și rezonabilă, iar împrejurările păreau să-i fie și favorabile. Iată însă că domnul Meleșcanu s-a poticnit de Recomandarea 1.201, oferind Europei prilejul de a formula încă o dată exigența arbitrajului, de această dată într-un mod mai precis și mai sever. Pe măsură ce chestiunea minorității maghiare rămâne suspendată între revendicări ferme și refuzuri la fel de hotărâte, ea se transformă într-o problemă europeană.

**HORATIU PEPINE
Zona 1.201**

textul conține serioase ambiguități, care interzic în mod evident o singură versiune. Domnul Nicolae Manolencu, constatând că textul este ambiguu, a declarat, tocmai de aceea, că va vota împotriva lui dacă va fi supus ratificării în Parlament. Majoritarii, naivi, ignorând ambiguitățile, văd exclusiv fantasma propriilor spaime, adică versiunea care ar putea amenința ordinea constituțională. Iar țărăniștii, preocupați de dimensiunea etică a politicului, pariază eroic pe o unică interpretare. În realitate însă, politicul își găsește loc de desfășurare tocmai în spațiul acesta al ambiguității. *Adevărata versiune* va fi întotdeauna aceea care într-un moment sau altul va fi actualizată. Politica aceasta nu înțeles-o doar trei partide: PD (FSN), PL '93 și UDMR. Cele trei partide acceptă documentul Consiliului European, se pronunță pentru semnarea unui tratat cu Ungaria în condițiile acestui document și, în consecință, își asumă lupta politică pentru impunerea *versiunii adevărate*. PL '93 a și început competiția, afirmând fără echivoc că prevederile Recomandării 1.201 sînt îndeplinite de actuala legislație românească. E aici o interpretare minimală. E interesant de asemenea să observăm că liderul PD (FSN), Petre Roman, l-a criticat pe Adrian Severin pentru a nu fi încercat sau a nu fi reușit să împiedice monitorizarea României după criteriile Recomandării 1.201. De ce? Pentru că în lupta internă a *versiunilor* va interveni un interpret-arbitru nedorit. Dar, în ciuda lamentațiilor despre versatilitatea domnului Martinez (e totuși de bun augur că unul dintre responsabilii partidului aflat la putere, Adrian Năstase, a observat situația lamentabilă în care singur se așază și a dat consenzul de a stopa diatribele antieuropene care umpluseră săptămîna trecută mai multe ziare bucureștene), trebuie să facem observația, pentru mulți liniștitoare, că la Strasbourg nu se cunoaște *adevărata versiune*, pentru simplul motiv

Așadar, disputa legată de Recomandarea 1.201 privește mai cu seamă modul cum a fost condusă politica noastră externă. PL '93 a inițiat o mișcare împotriva Guvernului pe tema politicii externe. Refuzul Guvernului de a accepta o referire la Recomandarea 1.201 în Tratatul româno-ungar ar fi doar un pretext al regimului actual, care ar urmări, prin compromiterea integrării europene, să păstreze România în sfera de influență a fostului Imperiu sovietic. Într-un comunicat al țărăniștilor am găsit, de asemenea, un reproș adresat Guvernului, care nu a știut să-și creeze credibilitate externă și, prin urmare, nu a reușit să convingă mediile europene de justetea punctului de vedere românesc. Un guvern aflat de prea multe ori în eroare, o majoritate parlamentară care își trimite în străinătate oameni de proastă condiție nu poate, par să spună țărăniștii, să convingă atunci cînd, întimplător, are dreptate. Altfel doar că Guvernul nu are nici de această dată dreptate. Cuvîntul de ordine al diplomației române pare să fie acesta: să întretinem cele mai bune relații cu toți vecinii, conservînd intacte interesele românești. Preluată ad-litteram de la Titulescu, formula pare să spună, în clipa aceasta, cînd nu putem semna un tratat cu Ungaria, că interesele românești sînt ireductibile. Or, dacă admitem acest lucru, ne plasmăm singuri într-o situație tragică: adevărul românesc este mereu ultragiă și umilit de o istorie ostilă. Bineînțeles, Guvernul și reprezentanții majorității se cred purtătorii acestui adevăr românesc, înăbușit de o mincinoasă și prea abilă propagandă maghiară. Și mai e un lucru de spus: nu există un singur punct de vedere românesc. Inclusiv în chestiunea minorității maghiare, Recomandarea 1.201 ne oferă suficient spațiu pentru mai multe versiuni, pentru definiri și redefiniri reciproce acceptabile.

N.C. MUNTEANU

Acum e momentul dosarelor

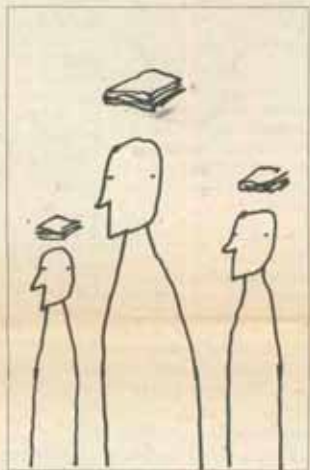
Între multele stafii care cutreieră România postdecembriată, una a fost resuscitată când ne așteptam mai puțin și de cine ne așteptam încă și mai puțin. Este vorba de conținutul dosarelor întocmite de Securitate pentru mai fiecare român care însemna sau nu ceva și care s-a aflat în vizorul vigilenților organe. Bruce, senatorul PDSR Vasile Văcaru, om cu greutate specifică sportivă și de funcțiile de lider de partid și președinte al Comisiei de supraveghere a SRI, a avut inițiativa proiectului legii „privind dreptul cetățenilor români de a lua cunoștință de conținutul dosarelor întocmite de fostele organe de Securitate”.

Inițiativa, având în vedere inițiatorul, a fost mai mult decât surprinzătoare. Nu de alta, dar mai an, parlamentarii din arcul Puterii, plus cei care-i dădeau tircoale, dar și Serviciul Român de Informații, succesorul Securității, dar și Președinția, s-au opus cu îndrăjire accesului cetățeanului la misteriosul și atât de amenințătorul dosar. Amenințător atunci, dar și acum. Au fost invocate nevoia noastră de consens și de liniște, interesul național, ba chiar și o eventuală atingere a drepturilor omului, desigur, de nedorit în tinăra și atât de fragila noastră democrație originală. Nu era momentul! Conținutul dosarelor părea atât de sulfuros, încât ar fi destabilizat o dată mai mult societatea românească și așa aflată într-un echilibru deosebit de delicat. De altfel, președintele Ion Iliescu a anunțat public că nu e curios să-și vadă propriul dosar. Se înțelege de la sine: dacă președintele nu vrea, ce pretenții ar fi putut avea un cetățean oarecare? Drept care, dosarele au fost puse la răcoare pentru 40 de ani, urmând ca noi să trăim pînă atunci.

Toate aceste argumente au devenit brusc caduce. Sintem destul de copti acum să dăm ochii cu adevărul, oricît de dureros și oricare ar fi el? S-ar părea că da. S-ar părea numai. Legea e din cale afară de „subtilă”. Dacă două articole se referă la posibilitatea de a cerceta propriul dosar, alte articole vin să restrîngă aceste drepturi pînă la închiruire. Cei care sînt încă o amenințare la adresa siguranței naționale nu fac obiectul legii. Cine stabilește ce înseamnă „amenințare la adresa siguranței naționale”, rămîne de văzut. Sigur e că în această categorie ar putea intra deținuții politici, cei acuzați de fascism, legionarism și, cine știe?, poate și cei cu opțiuni monarchiste. S-ar mai putea avea în vedere și alte criterii, de exemplu cei cu ochii verzi sau albaștri, bunăoară.

Lucrurile se complică și mai mult în legătură cu persoana „Imputernicitului special” care va aproba

accesul la dosar și care, în mod sigur, nu va fi o persoană în genul pastorului Gauck, din Germania. Musai să fie o persoană agreată și numită de cine trebuie. Iar imputernicitul special „primește și repartizează funcționarilor din subordine cererile cetățenilor români de a lua cunoștință de dosarele informative”, și dacă constată că sînt îndeplinite condițiile (!) legii, „solicită SRI să identifice dosarul”. Mai departe, „Imputernicitul”, numai pe baza datelor comunicate de SRI, transmite petiționarului că „nu a fost urmărit

din motive politice de fostele organe de Securitate și nu a fost întocmit dosar informativ”. Nu e totul, petiționarul mai are dreptul să afle că „a fost urmărit din motive politice, însă dosarul a fost distrus, s-a pierdut sau a fost sustras și nu mai poate fi reconstituit”. De aici totul e posibil – prinde orbul, scoate-i ochiul! Căci dacă dosar nu e, nimic nu e!

Că dosarele „pierdute” sau „distruse” vor fi cu duimul, ne e și frică să ne gîndim. Ca să nu ne trezim cu încă un dosar. Că „pierdutele” sau „distrusele” dosare vor apărea la momentul potrivit și împotriva cui trebuie, iarăși nu e greu de imaginat. Oricum, cinci ani vor fi fost de-ajuns pentru trierea pe sprinceană politică a dosarelor, pentru machierea lor pe ici pe colo, prin punctele esențiale – și, de ce nu?, pentru punerea la loc sigur a duplicatelor. Pentru caz de nevoie, cine știe?!

Operațiunea fiind, probabil, încheiată, senatorul Vasile Văcaru poate ieși acum în arenă cu un proiect de lege care să demonstreze deschiderea spre democrație a Puterii actuale. Acum e momentul! Și e bine ales. Inclusiv din punct de vedere electoral. Iar drumul deschis e la fel de plin de intenții bune ca și drumul spre iad. Spre dosarele noastre. Care nu pot fi altceva decît un alt iad. La cerere de astă dată.

MARTI 25 APR.

• **Adrian Năstase despre Recomandarea 1.201**
Liderul PDSR, Adrian Năstase, consideră că declarația de la Strasbourg a d-lui Miguel Angel Martinez se datorează unor presiuni făcute din partea unor forțe internaționale pe care nu le bucură succesele României.

MIERCURI 26 APR.

• **Ion Iliescu consideră opțională Recomandarea 1.201**
Președintele Ion Iliescu a declarat că România nu este obligată să respecte Recomandarea 1.201 a Consiliului European, chiar dacă Adunarea Parlamentară a CE va reuși să impună țării noi primate Recomandarea 1.201, îmbogățită cu un caracter juridic.

• **Noi propuneri pentru Consiliul de Administrație al TVR**
Biroul Permanent al Senatului a primit noile propuneri pentru Consiliul de Administrație al TVR. Președinția l-a propus pe ministrul Alexandru Mironov, PNTCD pe Ion Caramitru, Grupul Liberal pe ziarista Gilda Lazăr, iar Partida Națională pe Mircea Hamza.

• **Duma de Stat se opune retragerii Armatei a 14-a**
Cu 267 de voturi pentru și două contra, Duma de Stat a Rusiei a adoptat o rezoluție prin care se opune retragerii Armatei a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova. În octombrie 1994, Guvernul de la Chișinău a încheiat cu Moscova un acord prin care trupele Armatei a 14-a urmau să se retragă în trei ani.

JOI 27 APR.

• **Opinii oficiale despre Recomandarea 1.201**

PL '93 l-a acuzat de trădare națională pe președintele Ion Iliescu, pentru poziția sa față de Recomandarea 1.201. PNTCD consideră că dezbaterile aprinse asupra Recomandării ar fi fost acum inutile dacă s-ar fi reușit descentralizarea administrativă locală și autonomia culturală pentru toate minoritățile.

• **Versiunea oficială în cazul Patapievici**

Conform Comisiei senatoriale pentru Apărare, scriitorul H.-R. Patapievici nu a fost urmărit de nici un serviciu secret român. Comisia consideră că în acest caz au fost implicate „persoane particulare, unele dintre ele angajate de o societate privată de detectivi, care au acționat pe cont propriu”. Persoanele care și-au arogat calități oficiale vor face obiectul cercetării Parchetului.

• **Mircea Snegur propune româna ca limbă oficială**

Președintele Mircea Snegur a prezentat Parlamentului de la Chișinău un proiect de lege, potrivit căruia limba de stat să fie limba română. Snegur a ajuns la această hotărîre „după consultările avute cu oameni de știință” și a cerut deputaților „să nu conteste un adevăr recunoscut de întreaga lume din considerente ale conjuncturii politice”.

VINERI 28 APRILIE

• **Alegeri în TVR**
Desfășurate pe parcursul a aproape 12 ore, alegerile din TVR pentru desemnarea candidaților pentru Consiliul de Administrație nu s-au încheiat fără probleme. Dacă primii doi candidați, Gabriel Liiceanu (988 voturi) și N.C. Munteanu (826), nu au avut probleme, pe următoarele două se

situau ing. Sorin Dumitrescu (816 voturi) și, la egalitate, pictorul Sorin Dumitrescu și Emanuel Ioepescu. În ultimul moment, de la un studio teritorial au sosit prin fax mai multe voturi în favoarea lui Ioepescu, care urma astfel să fie al patrulea. SLRTV a contestat această procedură, argumentînd că votul este secret. În schimb Administrația a validat alegerile și a înaintat toate cele patru propuneri pentru validarea de către Parlament a două dintre ele.

• **Întâlnire româno-bulgară la nivel de premieri**

Prim-ministrul României și Bulgaria, Nicolae Văcăroiu și, respectiv, Jan Videnov, nu au reușit să ajungă la un acord privind amplasarea unui nou pod rutier peste Dunăre, care să lege cele două țări. Se preconizează că respectivul pod să constituie un important punct de tranzit între regiunile din răsăritul Europei și cele occidentale.

SÎMBĂTĂ 29 APR.

• **George Bush în România**
Fostul președinte american, George Bush, s-a aflat timp de 24 de ore într-o vizită particulară în România, vizită care a cuprins discuții neprotocolare cu autoritățile române și meciuri de tenis. Bush a declarat presei că apreciază realitățile din România și că nu a influențat în vreun fel soarta fostului președinte comunist, Nicolae Ceaușescu.

• **CDR învinge PSM la Tirgoviște**
După trei tururi de scrutin, la Tirgoviște a fost ales ca primar candidatul Convenției Democratice, Teodor Băte. Acesta l-a învins pe reprezentantul PSM, dar asta pe fondul unei prezențe incredibil de mică la vot, de 18,82%.

• **Nou raportor CE pentru România**
Noul raportor al Consiliului European pentru monitorizarea respectării de către România a angajamentelor asumate la aderarea în CE este austriacul Walter Schwimmer, membru al Partidului Popular European. Schwimmer îl înlocuiește pe compatriotul său, Friedrich König.

MARTI 2 MAI

Comitetul de Inițiativă al Asociațiilor Unite ale Romilor a organizat o conferință de presă, prin care s-a făcut public protestul asociațiilor romilor din România față de Memorandum-ul Ministerului Afacerilor Externe, aprobat de Nicolae Văcăroiu. Memorandum-ul, intitulat „Probleme privind denumirea unei etnii care trăiește în România”, recomandă instituțiilor de stat să nu mai folosească termenul de „rom”, ci cel de „țigăni”. Asociațiile romilor protestează și împotriva conținutului Memorandum-ului, dar și împotriva procedurii nedemocratice pe care a adoptat-o Guvernul, nefiind consultată nici o organizație a romilor. După cum afirmă Nicolae Gheorghie, secretarul Federației Romilor, dacă discuțiile ar fi avut loc, s-ar fi putut ajunge la o soluție de compromis, ca de pildă cea a folosirii simultane a ambilor termeni – „rom/țigăni”.

Rubrica realizată de MARIAN CHIRIAC

N.C. Munteanu Gabriel Liiceanu

ILIE ȘERBĂNESCU

Creșterile de prețuri și anticipațiile inflaționiste

Premierul Văcăroiu a motivat noile creșteri de prețuri prin propagarea în lanț în economie a sporiții cu circa 30% - considerată a fi devenit indispensabilă - a prețurilor interne la combustibili, tare intră într-un fel sau altul în componența tuturor produselor și serviciilor. Tot dînsul a estimat efectul inflaționist global al scumpirii combustibililor la 17-18% pe ansamblu economiei.

Nu discutăm aici și acum dacă acest efect este sau nu corect evaluat, putînd fi vorba cel mai probabil de o amplitudine mai mare a sporiților de prețuri pe ansamblu. Discutăm doar viteza de propagare. Aceasta deoarece premierul susține pur și simplu că - deși de la începutul lui aprilie combustibilii pentru încălzit s-au scumpit cu circa 20%, iar benzina chiar cu 33% - creșterea prețurilor în această lună nu va fi pe ansamblu decît de circa 3%. Dînsul estimează că nici în luna mai sporierea de ansamblu a prețurilor nu va fi mai mare. Iar guvernatorul Băncii Naționale vorbește de creșteri de prețuri de 4% în aprilie și de 4% în mai.

Sînt realiste asemenea pronosticuri? Cu alte cuvinte, este posibil ca efectul inflaționist de 17-18% al noilor scumpiri ale combustibililor să se propage atît de lent încît tranșa lunară să nu depășească 3-4%? Din păcate, răspunsurile nu pot fi afirmative. În logica lucrurilor, toți agenții economici, de stat sau privați, se vor grăbi să și recupereze în prețurile de desfacere scumpirea combustibililor. Nimic nu-i poate opri, economic vorbind. Căci „economic” înseamnă concurență. Or, concurența în România este slabă. Iar în principalele sectoare industriale aceasta lipsește cu desăvîrșire. Marii producători industriali dețin poziții monopoliste și dictează prețurile cum doresc. RENEL nu va face nici un efort de a-și reduce alte costuri pentru a compensa scumpirea combustibililor, ci va mări prețul energiei electrice. Clienții n-au opțiune. Reșiile de transport vor face la fel, căci și clienții lor n-au al-

ternativă. În cazul Agromec-urilor situația este aproape identică.

De îndată ce, pe acest palier, prețurile vor fi majorate, întreaga industrie va scumpi livrările pentru a recupera costurile sporite la toate sorturile de energie și la toate categoriile de transport. Oricum, chiar pînă ca industria să-și mărească prețurile de livrare, angrosiștii și detaiștii deja exercită presiuni asupra prețurilor produselor și serviciilor de consum, măcar pentru a-și compensa scumpirea cu 30% a combustibililor pentru transport.

Dacă dl. Văcăroiu vorbește de creșteri treptate de prețuri, în tranșe mici, înseamnă pur și simplu că are intenția să întîrzie propagarea în economie a efectului scumpirii combustibililor, adică, mai precis, să intervină administrativ în acest sens, pentru că economic nu are cum. Aceasta implică practic o interdicție regiilor de energie electrică și transport să mărească, pentru o perioadă, prețurile de livrare și

Parlament

Despăgubiri derizorii pentru foștii proprietari

Camera Deputaților a adoptat, miercuri 26 aprilie, un amendament la art. 10 din Legea caselor naționalizate, potrivit căruia nu vor putea beneficia de prevederile legii cei care nu au avut calitatea de chiriași înainte de 22 decembrie 1989. Cu alte cuvinte, persoanele care s-au mutat în imobile naționalizate după acea dată nu au dreptul să-și cumpere locuința. În schimb, propunerea formulată de deputatul democrat George Stancov de a fi exceptate de la vînzarea către chiriași locuințele repartizate de fosta gospodărie de partid a fost respinsă. Valer Dorneanu, ministrul pentru relația cu Parlamentul, s-a străduit chiar să convingă Opoziția că propunerea respectivă i-ar nedreptăți pe nepoții beneficiarilor inițiali ai acestor case.

Despăgubirile vor fi în cele mai multe cazuri derizorii. Astfel, valoarea totală a apartamentului restituit în natură și a despăgubirilor convenite pentru cele nerestituite, inclusiv pentru terenurile aferente, nu poate depăși salariul mediu net pe economie al unei persoane pe 20 de ani, calculată la data stabilirii despăgubirii. Foștii proprietari care îndeplinesc condițiile pentru restituirea în natură pot opta pentru acordarea despăgubirilor. Reprezentanții Opoziției au propus ca acei chiriași care pot deveni proprietari să-și cumpere locuințele la prețurile pieței pentru a se putea plăti și proprietarilor despăgubiri corespunzătoare. Propunerea nu a fost acceptată de coaliția majoritară, care a respins și amendamentele ce vizau mărirea despăgubirilor. Valer Dorneanu a afirmat că, potrivit calculului oficial, plafonul maxim al despăgubirilor este de aproximativ 44 de miliarde lei.

8.800 lei pentru fiecare an de detenție

Senatul a adoptat miercuri modificarea Decretului-Lege nr. 118/1990 referitor la indemnizațiile acordate persoanelor persecutate politic în regimul comunist. Potrivit acestor modificări, pentru fiecare an de detenție, prizonierat, internare abuzivă în spitale psihiatrice, strămutare sau deportare, indemnizația lunară va fi de 8.800 lei (în loc de 5.000 lei), iar pentru fiecare an de domiciliu obligatoriu 6.600 lei (față de 4.300 cit este în prezent). Valer Suian, senator PUNR, aprecia cu cinism că majorarea acestor indemnizații ar putea provoca o creștere a inflației.

Recomandarea 1.201 monopolizează atenția Parlamentului

Polemicele iscate în jurul controversatei Recomandări 1.201 a CE au cuprins și Parlamentul. Săptămîna parlamentară trecută a început și s-a încheiat cu conferințele de presă ale președintelui Camerei Deputaților, Adrian Năstase, avînd ca subiecte - amîndouă - documentul menționat. Marți 25 aprilie, dl. Năstase se burzuluia la Consiliul Europei, pe care îl acuza că și-a modificat filosofia pentru a justifica refuzul Ungariei de a semna tratatul bilateral la nivelul standardelor europene. „Standardele CE trebuie să fie aceleași pentru toată lumea și ne vom lupta ca tot ce se aplică României în materie de minorități să se aplice tuturor țărilor membre

tarifele. Evident, nu este decît o amînare artificială, care riscă să coste ulterior mai mult. Și care presupune subvenții transparente (de la buget) sau camuflate (adică acoperite pe seama inflației). Aceste regii, în vederea continuării activității, vor cere finanțare de la guvern pentru diferența dintre costurile sporite și prețurile estimate a fi necesare, dar a căror stabilire le este blocată.

Experiențe din însăși practica guvernului Văcăroiu demonstrează fără echivoc că asemenea intruziuni administrative au constituit eșecuri. Și că pot face mai mult rău decît bine. Hotărîrea guvernamentală din toamna trecută de înghețare - s-a vorbit chiar de o reducere! - a prețurilor la unele produse alimentare prin impunerea lor distribuitorilor de către producători n-a operat. Și n-a făcut-o exact din cauza producătorilor de stat, pînă la capacitatea de-acum limitată a guvernului de a controla administrativ prețurile. Condiții în care este aproape ridicol că guvernul a decis acum să prelungească valabilitatea acestei hotărîri, care nici nu a fost aplicată și care, dacă ar fi fost aplicată, ar fi prezentat riscul ca în România să se mîninice prețuri și nu carne sau ulei.

Pînă cînd un sistem concurențial va regla economic prețurile în funcție de cererea și oferta reale de pe piață, creșterile de prețuri constituie o permanentă amenințare, iar capacitatea de intervenție a guvernului se reduce la intruziuni administrative de amînare și nimic mai mult. Numai că amînările acumulează noi tensiuni și fac creșterile de prețuri și mai mari. Și nu doar prin neadaptarea la timp la condițiile economice schimbate, ci și prin mecanismul anticipației inflaționiste.

Cînd agenții economici - de stat sau privați - înțeleg că în politica guvernamentală se practică întîrzieri administrative în adaptarea prețurilor și cursurilor valutare la condițiile pieței, fiecare dintre aceștia își sporește suplimentar prețurile prin includerea unei marje de rezervă pentru a avea de unde cumpasa, eventual, pe timpul amînărilor de adaptare. Inflația strînge laolaltă, într-un mod extrem de relevant și ilustrativ, tot ceea ce constituie un proces economic: realizările și erorile trecutului, politicile din prezent, anticipările de încredere sau neîncredere asupra viitorului. Și anticipările nu reprezintă decît reacții comportamentale firești la ce s-a întîmplat și ce se întîmplă.

și în cazul regiunilor Alsacia și Catalonia. Impunerea Recomandării 1.201 numai României ar fi o regulă pentru o colonie, dar noi dorim să fim un stat de drept și nu o colonie de drept”, declara președintele Camerei Deputaților.

Joi 27 aprilie, Adrian Năstase adopta o poziție mult mai conciliantă, susținînd că reacțiile față de votul prin care Adunarea Parlamentară a CE consfințește obligativitatea Recomandării 1.201 ar fi fost supradimensionate. El a încercat să minimalizeze rolul Adunării Parlamentare, care, în opinia președintelui Camerei, este doar „o cutie de rezonanță ce transmite semnale Consiliului de Miniștri al CE”. Deocamdată, a mai spus dl. Năstase, Recomandarea 1.201 este un document politic fără valoare juridică și nu poate fi impus statelor membre.

Totuși, el a admis că Recomandarea ar putea fi acceptată de țara noastră

tră dacă va fi validată de Comitetul de Miniștri și dacă nu va fi aplicată discriminatoriu. De altfel, singurul punct din document pe care Adrian Năstase îl consideră inacceptabil, deoarece, în opinia lui, semnifică acordarea autonomiei pe criterii etnice minorităților, este articolul 11: „Minoritățile naționale au dreptul să dispună de administrații locale ori autonome potrivite, ori de un statut special, conform legislației naționale a statului”.

Tot săptămîna trecută, parlamentarii PL '93 au inițiat o mișcare simplă, cerînd o dezbateri pe marginea politicii externe a Guvernului și o angajare mai fermă în privința integrării în UE și UEO. Partidul Democrat, care, inițial, a promis susținerea mișcării, a bătut miercuri în retragere și deputații săi nu au mai semnat textul.

RALUCA STROIE-BRUMARIU

un radio actual

TALK-SHOW-uri
LIVE

FM 94,2 MHz

RADIO TOTAL

telefon 631 71 99, 631 55 45

În fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți audia la Radio Total, între orele 22,00-24,00:

Luni:
Portrete din galagul românesc - Irina Corbu
Marți:
Ciinele de pază - Cornel Nistorescu
Miercuri:
Punct și virgulă - Carmen Bendovskii
Joi:
Fiți întreprinzători - Bogdan Teodoriu
Vineri:
Taxiul de noapte - N.C. Munteanu

Istorie in date

- După decembrie 1989, „Știința tineretului” își schimbă numele și o parte a echipei redacționale, devenind „Tineretul liber”.
- La 1 martie 1990, „T.L.” are 1.280.000 de exemplare și este al treilea cotidian național după „Adevărul” (1.537.000 de exemplare) și „România liberă” (1.490.000 de exemplare).
- În vara anului 1990 se transformă în societate pe acțiuni și se privatizează prin împărțirea în mod egal a acțiunilor tuturor salariaților, inclusiv personalului administrativ. Redactor-șef este numit Ștefan Mitroi, cunoscut pentru vederile sale de atînga și apropiat al lui Ion Iliescu.
- Piața Universității și minieră din 13-15 iunie sînt reflectate în paginile „T.L.” de pe pozițiile Puterii.
- După minieră din septembrie 1991 și căderea guvernului Roman se acutizează conflictul între Consiliul de administrație și redactorul-șef. Acesta e nevoit să demisioneze și pleacă la Ministerul de Interne. Redactor-șef devine Aurel Perva.
- Sub conducerea lui Aurel Perva, „T.L.” începe să aibă o atitudine favorabilă Opoziției.
- În cursul anului 1992, Lucian Cornescu cumpără două pachete de acțiuni și devine principalul acționar. Se creează astfel prima breșă ce va duce cu timpul la trecerea ziarului din proprietatea salariaților în cea a cîtorva acționari.
- Pe tot parcursul anului 1992, tirajul „T.L.” scade progresiv, o dată cu scăderea tirajelor întregii presei, din cauza înrătățirii condițiilor economice generale, astfel că în septembrie 1992 atînge la 80.000 de exemplare.
- În mai 1993, George Pădure devine acționar majoritar al societății „T.L.”; el se înconjoară în Consiliul de administrație de o serie de persoane neprofesioniste, care, în schimbul unor avantaje, îi susțin punctul de vedere. Cumpărarea ziarului de către George Pădure a determinat plecarea în scurt timp a foarte multor ziaristi, inclusiv a redactorului-șef Aurel Perva, care demisionează.
- În august 1993, redactor-șef al ziarului devine Ilie Șerbănescu. „T.L.” are 46.000 de exemplare, se susține financiar, dar nu mai aduce profit.
- Tirajul continuă să scadă, ceea ce-l determină pe George Pădure să impună un regim de austeritate. Ziarul este subînțezat logistic, numărul redactorilor este insuficient, salariile foarte mici.
- Linia politică imprimată de Ilie Șerbănescu, ca și scăderea continuă a tirajului și pierderile înregistrate l-au determinat pe George Pădure să-l înlăture pe redactorul-șef în februarie 1994.
- George Pădure îl convinge pe Ion Cristoiu să preia conducerea ziarului într-o încercare de rentabilizare, vinzându-i în schimb o parte din acțiuni. Cristoiu o aduce în post de redactor-șef pe Monica Zvirjinschi. Potrivit

TINERETUL LIBER

Incompetență managerială sau înregimentare politică?

Demisia în bloc a echipei redacționale a „Tineretului liber” și încetarea apariției ziarului au rebus în discuțiile tentativele de subordonare a presei independente de către Putere. Aceasta încearcă să-și anexeze publicații considerate independente pentru a suplini în viitoarea campanie electorală prestațiile compromiselor „Dimineața” și „Vocea României”. Dezastrul financiar al „Tineretului liber”, provocat cu bunăștiință de patronul acestuia, George Pădure (altminteri prosper om de afaceri, proprietar al magazinului „GEP”) și condițiile inacceptabile impuse ziaristilor au fost menite să cureze redacția de incozomi.

Redactorul-șef, Monica Zvirjinschi, după ce în ultimele luni a participat (cu voce sau fără voce) la acest joc politic, imprimind ziarul o turună pro-Putere și instituirea cenzurii articolelor, a fost înlăturată de la conducere și transformată în țap ispășitor.

Prezentăm în continuare cîteva opinii ale protagoniștilor.

Monica Zvirjinschi (redactor-șef în perioada 15 februarie 1994-25 aprilie 1995)

- Ion Cristoiu i-a pus lui Pădure condiția să nu se amestece deloc în activitatea ziarului. Dar el a început să se ceară să facem reduceri de personal. Nu știam dacă ziarul avea pierderi financiare, ni se spunea că nu e treaba noastră. Din cauza imixtiunilor lui Pădure, Ion Cristoiu și-a dat demisia la 1 iulie 1994. Am vrut să plec o dată cu el, dar mi-a spus că e mai bine să rămîn, altfel se dezmembrează colectivul. Pe parcurs au tot plecat din oameni, posturile respective se blocau, încît în ultimele luni ajunseseră să fie doar 33 de redactori. Salariile erau foarte mici, de ordinul 45-50 dolari, maximum 60 dolari, pentru redactorii foarte buni.
- Ziarul nu mai avea secții de publicitate și de difuzare. „T.L.” se difuza prin RODIPET și foarte puțin prin difuzorii particulari. Nu se mai difuza în foarte multe orașe: Iași, Cluj etc.
- Nu am fost de acord cu măsurile luate de George Pădure la ședința din 15 aprilie. Dar nu sînt acționar al Societății „T.L.”, nu fac parte din Consiliul de administrație și nici nu am participat la ședința respectivă. Eu am fost în relații foarte bune cu oamenii mei și am știut cu 10 zile mai devreme că voiau să-și dea demisia. I-am spus lui Pădure că ziarul va muri, el însă zicea că va aduce alți oameni.
- Tot în 15 aprilie a spus că se va ocupa singur de angajări, destituiri, mutări dintr-o secție în alta și că el va face ziarul. Foarte grav mi s-a părut faptul că mi-a cerut să schimb capul și grafica ziarului și să mut oamenii dintr-o secție în alta. Iar în ultimele 3-4 zile a făcut fiecărui ziarist o veritabilă fișă de cadru. Nu mai puteam face nimic. Totul se hotărî peste capul meu.
- Nu are logică faptul că Pădure să fi vrut să distrugă ziarul. Din contră, el tot spunea că ar vrea să-l vîndă. Este inutil să se caute o conotație politică situației create. Marea problemă a fost dezastrul financiar.

Hanibal Stănculescu (redactor-șef adjunct, concediat în 15 aprilie 1995)

- În 23 decembrie 1994, George Pădure ne-a convocat într-o ședință de redacție pe Monica Zvirjinschi, pe mine și pe cei doi secretați generali de redacție. Ne-a spus că nu-i place ziarul, că are prea multă fantezie și prea puține lucruri serioase. Tot atunci mi-a reproșat că nu am publicat un material trimis de el, care era un atac la persoană. A spus: „Eu vă plătesc, trebuie să faceți ce spun eu”.
- Intenția de a folosi ziarul ca pe un pistol îndreptat împotriva adversarilor săi este mai veche și a produs victime. Înainte de venirea lui Cristoiu, la cererea lui Pădure, doi ziaristi au făcut o campanie împotriva viceprimarului Capitalei, Iulian Crețu. Nu era împiedecă dacă exista și o intenție politică, cert este însă că erau în joc interese de afaceri ale lui George Pădure. Viceprimarul i-a dat în judecată pe cei doi ziaristi. Singura grație a lui Pădure a fost să nu fie și el implicat în proces. Nu a încercat în nici un fel să protejeze ziaristi, să le asigure măcar un avocat.

- În urmă cu cîteva luni, cineva de la contabilitate ne-a atras atenția că sînt mulți ziaristi care nu au cărți și contracte de muncă, fiind plătiți în regim de colaboratori. Ei nu au știut nimic. Toți au crezut că sînt angajați cu acte în regulă. I-am spus lui Pădure, care ne-a promis că rezolvă imediat, dar n-a rezolvat nici pînă azi. Abia acum, cînd redacția a demisionat, se întocmesc contractele de muncă.
- De vreo două luni, redactorul-șef strîngea evident șurubul. Disciplina se înăsprea, redactorii nu aveau voie să circule dintr-un birou în altul. Se făceau presiuni serioase asupra secției de politică internă, care privea favorabil Opoziția. Materialele erau curățate, titlurile controlate. Monica Zvirjinschi scria tot mai des favorabil despre Guvern, premier și președinte. Sistemate apăreau pe prima pagină oamenii din scaunele-cheie ale Puterii și se făcea un lobby discret Partidului Socialist al lui Mobero, în care se află mulți din foștii tovarăși de la UTC ai Monicăi Zvirjinschi. Rareori mai pătrundeau anchete sociale serioase.
- Mi-e greu să spun că, prin măsurile luate, Pădure vrea o subordonare politică a ziarului, îndepărtîndu-i pe indezirabili. Este însă evidentă intenția, după modul cum au fost destructurate secțiile, de a tăia aripile ziarului și a produce confuzie. Nu trebuie să uităm că sîntem în an preelectoral. Orice ziar poate fi folositor în campania electorală.

George Pădure (acționar majoritar al SC „Tineretul liber”)

- Din conferința de presă organizată în 27 aprilie a.c.
- La 10 zile de la ședința din 15 aprilie am trecut pe la redacție și nu erau decît 6 persoane. 32 de persoane au întîrziat între 10 și 40 de minute, iar redactorul-șef a întîrziat 15 minute. Le-am tăiat la toți ziua de muncă. După o oră, 18 redactori au venit pentru a-și depune demisia. De ce nu și-au dat demisia imediat după ședință? Demisia lor nu este oare din cauza disciplinei cerute în legătură cu programul de lucru?
- Am fost acuzat de înregimentare politică. Nu am intervenit niciodată pentru a fi scos sau băgat vreun articol, sau pentru a fi tratat vreun subiect.
- A cere ordine, disciplină, ținută corespuzătoare, respectarea programului înseamnă dictatură?
- Desfacerea contractului de muncă lui Hanibal Stănculescu se datorează faptului că a avut o atitudine nerespuctuoasă față de colegi și față de conducere.
- În condițiile prin care trece presa acum, a cere redactorului, care este un publicist, să aducă publicitate, nu înseamnă transformarea lui în agent publicitar.
- Munca la negru n-am inventat-o noi, există și în străinătate. E adevărat că a fost foarte lentă completarea cărților de muncă, din cauza neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale persoanei care se ocupa de ele.

afirmațiilor lui Ilie Șerbănescu, „T.L.” avea la plecarea sa un tiraj de 34.000 exemplare. Monica Zvirjinschi declară însă că Ion Cristoiu a preluat ziarul cu doar 5.000 de exemplare, în pragul falimentului.

- Ion Cristoiu încearcă să intermedieze cumpărarea „T.L.” de către Societatea Expres, al cărui acționar este. Negocierile purtate cu George Pădure, destul de avansate, sînt însă oprite din cauza pretențiilor exagerate pe care le are acesta. Potrivit unor opinii, cercurile Puterii, al cărui apropiat este patronul „T.L.”, l-ar fi sfătuit să pună condiții inacceptabile, pentru a împiedica intrarea acestui ziar într-unul din cele mai mari trusturi de presă din țară.
- Ion Cristoiu demisionează în iulie 1994, ca urmare a eșării negocierilor și din cauza încercărilor de imixtiune ale lui George Pădure la nivelul ziarului. La plecarea sa, tirajul este cca 40.000 exemplare, după spusele lui Hanibal Stănculescu, și 20.000 de exemplare, după cele ale Monicăi Zvirjinschi.
- Din cauza părăsirii ziarului de către Ion Cristoiu și a deciziei lui George Pădure de renunțare la difuzarea prin firma Total Pres (ce aparține Societății Expres), tirajul se prăbușește rapid la 12.000 de exemplare.
- În ședința Consiliului de administrație din 15 aprilie 1995, George Pădure anunță că ziarul are datorii de 270 milioane lei la fabrica de hîrtie „Letea” și la tipografie. „Letea” refuză să mai furnizeze hîrtie pe datorie și ziarul reușește să mai apară cîteva zile imprumutînd hîrtie de la alte cotidiane.
- În aceeași ședință, George Pădure face public un program de rentabilizare menit să scoată ziarul din criză. 20 de salariați din corpul tehnic și o serie de colaboratori sînt concediați. Considerînd că Hanibal Stănculescu, redactorul-șef adjunct, l-a ironizat, George Pădure îl demite.
- În 25 aprilie 1995, 25 din cei 33 de ziaristi își dau demisia, ca urmare a punerii în practică a „programului de rentabilizare”. Acesta condiționează salariile de aducerea de către fiecare redactor a 100 cm² de spațiu publicitar pe lună și impune ținuta obligatorie: fără barbă, fără plete, fără blugi și programul de lucru: 9.30-17.30.
- Demisionarii își expun într-o conferință de presă motivele demisiei în bloc și anunță că doresc să înființeze un nou cotidian de tineret cu adevărat independent.
- În aceeași zi, George Pădure o destituie pe Monica Zvirjinschi (care ulterior își depune demisia) și-l numește redactor-șef pe Aristotel Bunescu.
- În 26 aprilie, „T.L.” apare în 4 pagini și promite „condiții deosebite de salarizare” pentru angajarea de noi redactori.
- Începînd cu 27 aprilie, „T.L.” își încetează apariția pînă la o dată neprecizată.

Anchetă realizată de OANA ARMEANU

GABRIELA ADAMEȘTEANU

România văzută de la Strasbourg

Sesiunea 24-28 aprilie a Adunării Parlamentare

Afirmarea identității Consiliului Europei

Acesta este titlul unei Recomandări, adoptată miercuri 26 aprilie, în urma raportului senatorului Jean-Pierre Masseret (Franța, Grupul socialist), după ce evenimentele cele mai fierbinți se consumaseră. Este vorba de prezentarea Raportului Colomberg referitor la respectarea angajamentelor contractate, care a dus la înăsprirea procedurii de control și a revalidat Recomandarea 1.201, despre discursul lui Horn Gyula și discuția despre intervenția militară turcă în nordul Irakului. Recomandarea respectivă are în vedere atât controlul eficace al angajamentelor statelor membre (în baza Declarației din 10 noiembrie 1994 a Comitetului de Miniștri), cât și întărirea programelor de asistență și cooperare, adaptate cât mai bine reformelor democratice. Consiliul Europei a trebuit să se lărgească, primind țările Europei Centrale și de Est, recent scăpate de opresiunea sovietică, pentru a le oferi o perspectivă politică, dar această lărgire reprezintă o provocare la adresa identității sale - a scris deputatul Masseret în raportul său. De altminteri, cu această problemă a lărgirii se vor confrunta în viitor toate instituțiile europene.

Consiliul Europei va deveni vigilent

Începând din 1991-1992, CE s-a arătat mai puțin constrângător, dar de-acum înainte trebuie să devină vigilent: „democrația se construiește, nu se inventează cu o lovitură de baghetă magică” a conchis raportorul. Consiliul Europei n-are nici un motiv să fie anticamera Uniunii Europene, de vreme ce o să mai curgă multă apă pe giră până când toate statele de pe continentul european or să devină membre ale Uniunii Europene. Dacă vrea însă să-și mențină identitatea și credibilitatea, el nu trebuie să semneze ecouri în alb, ci să verifice acțiunile întreprinse de autoritățile noilor state aderente.

A fost evidentă în această sesiune parlamentară încercarea de modificare a politicii Consiliului Europei pentru a nu-și pierde, prin lărgire, credibilitatea și pentru a nu i se mai tot reproșa dublul standard: unul față de țările ce urmează să intre și altul față de cele deja primite. Membru relativ recent (sfârșitul lui septembrie 1993) în Consiliul Europei, nebeneficiind de cea mai fotogenică imagine și fără gâse reale (deocamdată) de a intra mai departe în UE și NATO, România are a se confrunta în viitorul apropiat nu doar cu Recomandarea 1.201 (transformată într-o adevărată cifră talmudică, a observat, exasperat, peste câteva zile, președintele Adunării Parlamentare, Miguel Angel Martinez), ci și cu modul în care și-a respectat toate angajamentele semnate până acum. Din acest punct de vedere, exacerbară discuțiilor din țară pe o singură temă, ține de lipsa de perspectivă, de informare exactă, ori de diversitate.

Scurtă istorie a Recomandării 1.201

În numărul 21 (3-9 iunie 1993), revista „22” făcea o scurtă prezentare a instituției Consiliului Europei. La acea dată, primirea României și Slovaciei tocmai fusese amintată, cea a Slovaciei - din pricina discriminării minorității maghiare. României (după opinia autorului articolului) i se cereau: îmbunătățirea sistemului juridic, controlul politic asupra SRF și acordarea legislației românești la recomandările minimele din Rezoluția 1.201 privind drepturile minorităților naționale.

ea nu va fi respinsă, dar Comitetul de Miniștri (organism de regulă mai conservator în comparație cu Adunarea Parlamentară) va opta pentru Convenția-cadru. România intrase însă în CE la sfârșitul lui septembrie 1993, angajându-se să respecte documentele elaborate, și Recomandarea 1.201 este citată într-o scrisoare a ministrului de Externe Teodor Meleșcanu, adresată Consiliului Europei. Susținătorii români ai Recomandării 1.201 (PL '93, parte din PD, parte din GDS etc.), atrăgeau atenția asupra faptului că respectarea sa făcuse obiectul angajamentului ferm al României la intrarea în CE. Cei care nu o conside-

Strasbourg, Palatul Europei

În fapt era vorba de o Recomandare (așadar, de o propunere a Adunării, adresată Consiliului de Miniștri și a cărei punere în practică revine Comitetului de Miniștri sau guvernelor, nefiind de competența Adunării) și nu de o Rezoluție (ceea ce ar fi însemnat că punerea în practică este de competența Adunării). Adoptată în 1993, Recomandarea 1.201 propunea Comitetului de Miniștri să se inspire din textul său în elaborarea protocolului adițional al Convenției Europene a Drepturilor Omului, referitoare la drepturile minorităților naționale, și să accelereze elaborarea lui, pentru ca el să poată fi deschis spre semnare la întâlnirea șefilor de stat și de guvern de la Viena (8 și 9 octombrie 1993).

Întâlnirea de la Viena (octombrie 1993) este cea la care șefii de guvern și state au atribuit CE un rol politic ca promotor al securității democratice, complementarea securității militare. Cât privește Recomandarea 1.201,

rau obligatorie (PAC, CDR) se refereau la formularea ambiguă a paragrafului 11, ce ar îngădui interpretări diferite, și la faptul că „includerea în Tratatul româno-ungar a unei clauze prin care România să-și asume obligația juridică de a respecta o recomandare care acum nu are putere juridică ar fi constituit o greșeală” (Emil Constantinescu, „22”, nr. 13/1995). Răspunsul președintelui-UDMR, Markó Béla (nr. 13/29 martie-1 aprilie 1995), explică și modul în care liderii UDMR interpretează respectivul paragraf: „Solicitarea noastră de autonomie regională diferă de o autonomie locală generală, valabilă pentru toată țara. Nu se va solicita niciodată pentru județe românești dreptul la utilizarea limbii maghiare alături de limba română. Revendicările noastre se referă numai la zonele cu populație majoritar maghiară (...) În domeniul culturii sau educației, dorim să avem

Consiliul Europei

- Cea mai veche și cea mai mare organizație politică de pe continent.
- Capitala: Strasbourg, Alsacia, Franța.
- Scopuri: 1. apărarea drepturilor omului, a democrației parlamentare și primatul Dreptului; 2. armonizarea practicilor sociale și juridice ale statelor membre; 3. formarea unei identități europene pe baza unor valori comune, depășindu-se diferențele dintre culturi.
- După 1989, pentru democrațiile postcomuniste: 1. consolidarea reformelor politice, legislative, economice, constituționale; 2. paza drepturilor omului; 3. ajutor concret în democrația locală, educație, cultură, mediu etc.

o rețea de instituții proprii, care să se încadreze în legislația actuală, dar în același timp să fie organizate, dirijate, controlate de intelectualii noștri. Autonomia trebuie să ducă la egalitatea celor două populații privind utilizarea limbii (...)”.

Iată și paragraful 11 din Recomandarea 1.201, asupra căruia s-au focalizat discuțiile: „În regiunile unde sînt majoritare, persoanele aparținînd unei minorități naționale au dreptul de a dispune de administrații locale sau autonome corespunzătoare sau de un statut special, în conformitate cu situația istorică și teritorială specifică și în acord cu legislația internă a statului”.

Din păcate însă, la fel ca și în cazul altor legi esențiale, Parlamentul nu a dat României nici Legea învățămîntului, nici pe cea a minorităților sau a autonomiei locale, la care Recomandarea 1.201 s-ar putea raporta explicit.

Înainte ca desemnarea Tratatului româno-maghiar să precipite aceste discuții în România, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei reușe să adopte Recomandarea 1.201 prin intermediul Recomandărilor 1.231 (1994) și mai ales 1.255, discutată la 31 ianuarie 1995. Aceste reveniri erau o dovadă încă dinainte de deschiderea Adunării Parlamentare că ea nu consideră caducă Recomandarea 1.201. Diplomația slovacă părea să fi dovedit mai mult fler decît diplomația română utilizînd-o, cu anume restricții, în Tratatul slovac-ungar.

Autoritățile românești obțin din partea președintelui Miguel Angel Martinez, pe timpul vizitei sale în România (10-15 aprilie), deci pe foarte scurt timp, o asemenea apreciere. Dar, spre stupeora și apoi nemulțumirea lor, categorisirea Recomandării 1.201 drept caducă pentru România înțetează a mai avea vreo valabilitate după 24 aprilie (conferința de presă a lui Miguel Angel Martinez la deschiderea sesiunii parlamentare). Astfel înțit, peste 3 zile, cînd deputatul PNTCD Valentin Gabrielescu îi mai reaffirmă o dată caducitatea în fața premierului Horn Gyula, gestul său, laudat într-o parte a presei din România, nu mai avea, văzut la fața locului, decît semnificația unei încăpăținări jenante, a unei lipse de priză la realitate. Pentru că, între timp, cu o majoritate zdrobitoare de voturi, Adunarea Parlamentară a CE revalidase Recomandarea 1.201. De altfel, la vot, senatorul Valentin Gabrielescu votase doar împotriva amendamentului 9, a monitorizării Recomandării 1.201. Iar împotriva Recomandării, din toată sala fuseseră 4 voturi: Buzatu (PDSR), Rădulescu-Botică (PDSR), Golu (PDSR), Păunescu (PSM). Pentru votasera Frunda (UDMR), Severin (PD), Iliano, Mocioi, Moțiu se evaporaseră.

• Realizări concrete: 1) 157 convenții și tratate cu putere de lege; 2) recomandări adresate guvernelor; 3) Convenția europeană a drepturilor omului, care stabilește un sistem de control și protecție a drepturilor omului; încredințat Comisiei și Curții Europene a Drepturilor Omului, înființarea de la Viena a hotărîrii crearea unei Curți unice, care se va substitui sistemului actual. În acest scop, un nou Protocol (nr. 11), deschis spre semnare în 1994, va intra în vigoare cînd va fi ratificat de toate statele.

• Protecția minorităților: 1. Convenția-cadru, deschisă spre semnare la 1 februarie 1995. România a semnat-o și a ratificat-o. La un an după intrarea în vigoare (după 12 ratificări), părțile contractante vor trebui să prezinte unui Comitet de Miniștri asistat de un Comitet Consultativ evaluarea unei bune aplicări a Convenției; 2. Un Protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, în curs de elaborare, care va trebui să garanteze drepturile culturale; 3. Măsurile de încredere, destinate să faciliteze pe teren relațiile de tensiuni reale sau potențiale.

Cum s-a ajuns la revotarea Recomandării 1.201

Înainte de începerea lucrărilor Adunării Parlamentare, în după-amiaza zilei de 23 aprilie, Grupul socialist se întrunea la Hotelul Hilton din Strasbourg, pentru a se pune de acord cu Propunerea de Recomandare referitoare la intervenția militară turcă în nordul Irakului și la angajamentele luate și nerespectate de Turcia în privința unei reforme constituționale și legislative. Propunerea pentru această Recomandare, nucleul celei ce va fi votată peste câteva zile, a fost semnată doar de delegați socialiști (Schider - Austria, Hardy - Marea Britanie, Soenys - Belgia, Cjellerod - Danemarca, Cox - Marea Britanie, Antretter - Germania, Redmond - Marea Britanie, Blunck - Germania, Baarveld-Schlaman - Olanda, de Puig - Spania, Severin - România, Bokov - Bulgaria). Grupul socialist căzuse de acord și în privința susținerii Recomandării 1.201. Președintele Adunării Parlamentare, Miguel Angel Martinez, care, potrivit regulilor de la Strasbourg, trebuia să împărtășească opinia grupului său, i s-a cerut să-și

• **Organisme:** 1. **Comitetul de Miniștri:** organism de decizie, alcătuit din 34 de miniștri de Externe sau delegații lor la Strasbourg (ambasadori sau reprezentanți permanenți). Actualmente, prezidat de Cipru; 2. **Adunarea Parlamentară:** 478 membri ai delegațiilor naționale parlamentare (239 titulari și 239 supleanți) și invitați din statele care își așteaptă rândul. Președintele în exercițiu: Miguel Angel Martinez (Spania); 3. **Congresul Puterilor Locale și a Cameră a Regiunilor,** prezidate de Alexander Tchernoff (Olanda); 4. **Secretariatul General** (1.050 funcționari), condus de secretarul general Daniel Tarschys (Suedia). **Bugetul:** 153 milioane ECU (191 milioane dolari).

pună de acord declarațiile din România cu cele ale colegilor săi socialiști. Miguel Angel Martinez a avut a doua zi, consultări și cu conducerea Comisiei politice (Lambert Kelchtermans - Belgia, Lord Finsberg - Marea Britanie, Bursony András - Ungaria) în privința valabilității Recomandării 1.201 și a angajamentelor încă în vigoare luate de România la intrarea în Consiliul Europei. În cadrul primei sale conferințe de presă (24 aprilie, ora 10), președintele Miguel Angel Martinez, răspunzând întrebărilor ziarului Azi (Cum a decurs vizita domniei sale în România?) și ale revistei „22” (Care este opinia sa despre Recomandarea 1.201, presupune sau nu autonomia locală pe bază etnică?), s-a referit atât la importanța Tratatului român-maghiar, cât și a Recomandării 1.201, anunțând că valabilitatea ei va fi discutată în următoarele zile în Adunarea Parlamentară. Până în acel moment, Miguel Angel Martinez primise deja reproșurile părții maghiare pentru declarațiile din România. Dar după ce noile sale declarații au fost transmise prin radio, s-a putut simți și la Strasbourg agitația autorităților române din țară. În timp ce vorbea cu ziaristii români, era sollicitat în permanență la telefon din România, fie din partea presei române, fie din partea lui Adrian Năstase.

Miguel Angel Martinez: „Nu m-am contrazis, așa cum s-a spus“

„Imi place și mie fotbalul, dar nu-mi place să fiu tratat ca o minge de fotbal”, a spus Miguel Angel Martinez când am intrat în biroul său pentru interviul la care am renunțat pe loc, întrucât președintele Adunării Parlamentare voia doar să-și mai precizeze o dată declarațiile. În raport cu cele din ziua și din săptămâna anterioară.

Am consemnat deci ideile exprimate de Miguel Angel Martinez la 25 aprilie 1995:

„Recomandarea 1.201 este un document important, pentru că este tatăl și mama Convenției-cadru. Este un document politic, nu juridic, care va trebui urmat de un Protocol adițional. Adunarea Parlamentară va trebui să

pe care, de altfel, autoritățile slovace și maghiare o interpretează diferit. Totdeauna după semnarea unui document se ivesc interpretările, numai că, deocamdată, ce este de interpretat aici? Consiliul Europei a făcut un document politic: Recomandarea 1.201, preluat de Convenția-cadru, care a fost semnată și ratificată de un număr de state. Tratatul român-ungar, care urmează a fi semnat, privește mai multe probleme, nu numai pe cea referitoare la minorități. Cele două țări au ratificat Convenția-cadru, care cred că ar fi suficientă pentru tratat. Ungurii vor să introducă Recomandarea 1.201 - o pretenție care și ea îmi pare justificată. Ce nu mi se pare justificat este invocarea magică a acestei Recomandări, care pare să blocheze un tratat pe care îl așteptăm cu toți. În ceea ce mă privește, am arătat prietenia mea atât Guvernului român cât

bleme. I-aș ruga deci pe amicii mei să discute fără să dramatizeze, să ne uităm și noi, dacă vreți, la paragraful 11, care se pare că e cel care creează probleme. Dacă România a declarat căndva că este de acord cu acest document, atunci să interpreteze atent fiecare cuvânt. Această neînțelegere este de-a dreptul grotescă și sînt iritat, pentru că mă simt deopotrivă utilizat de cele două părți - pe care le iubesc în egală măsură. Dar acest text nu trebuie să fie o piedică în semnarea tratatului, mai ales că noi toți considerăm acordul Slovacia-Ungaria drept un mare succes.

Aș vrea să mai fac o precizare. Ieri, la conferința de presă, am spus că mă adepțez că în raport cu minoritățile se adoptă o atitudine critică față de ceea ce faci și tu la fel față de propria ta minoritate. Guvernul ungar are o atitudine foarte atentă și delicată, pentru a nu crea probleme speciale minorității maghiare din România. Guvernul român face și el eforturi să nu otrăvească situația în Ucraina. Există însă un paradox: cu cât ești mai democrat, cu atât controalezi mai puțin. În România am văzut unguri care agită minoritatea maghiară, așa cum sînt români care merg în Moldova ca să agite nu minoritatea română, ci majoritatea - pentru că în Moldova românii sînt majoritatea. Pot fi considerate guvernele vinovate de aceste lucruri? Cu cât un guvern este mai liber, cu atât mai greu poți să le împiedici“.

Președintele Adunării Parlamentare va mai face o referire la Recomandarea 1.201 și în conferința de presă de peste două zile, după retragerea delegației turce. În fața unui jurnalist care a pus o întrebare referitoare la naționalismul (global) al românilor, Miguel Angel Martinez a precizat că românii nu trebuie tratați global, pentru că există moderați și există extremiști.

Miercuri 26 aprilie, cu ocazia discursului Raportului Columberg asupra respectării obligațiilor și angajamentelor contractate de statele membre, se va vota revalidarea Recomandării 1.201 în amendamentul 9 („Țările membre sau candidate la intrarea în Consiliul Europei trebuie să se conformeze Recomandării 1.201/1993”). Însă discuția importantă a acelei zile nu se va face despre Recomandarea 1.201, ci despre necesitatea unui control mai sever asupra obligațiilor asumate.

(Urmare în numărul viitor)

Miguel Angel Martinez și Horn Gyula

decidă dacă acest text politic important mai rămîne valabil sau nu; el oricum reprezintă doctrina Adunării Parlamentare, dar, pentru a fi valabil, trebuie reactualizat. Nu sînt responsabil de speculațiile din presă și nici nu m-am contrazis, așa cum s-a spus. În plan juridic, Recomandarea 1.201 din 1993 fusese depășită de Convenția-cadru, iar la data cînd intrase în CE, Guvernul român își dăduse acordul pentru conținutul Recomandării. Mă irită acest exercițiu demențial, paranoic, repetiția obsesivă a acestei cifre - „Recomandarea 1.201”

și celui ungar, atît d-lui Iliescu cît și d-lui Horn și sînt conștient că în această privință merg pe o lamă de cuțit. Percep o anumită neliniște în Ungaria, pornind de la lucruri discutate la București, în care s-ar putea să fi mers un pic prea departe. Dar eu am încredere în Adrian Năstase, chiar adevărați mi-a promis că va organiza un seminar în care să se discute problemele autonomiei. Ceea ce ar trebui făcut este ca acești prieteni ai mei, domnul Horn și domnul Iliescu, să se așeze la masă și să vadă împreună cu-vîntul, paragraful care creează pro-

• **Țări candidate în ordinea cronologică a depunerii cererii de adesiune:** Albania (6 mai 1992), Rusia (6 mai 1992), Ucraina (14 iulie 1992), Croația (11 septembrie 1992), Belarus (12 martie 1993), Moldova (20 martie 1993), Macedonia (25 iunie 1993).
• La 2 februarie 1995, Adunarea Parlamentară a hotărât să suspende procedura de avizare statutară asupra adesiunii Rusiei.

Consiliul Europei la București

La reuniunile organizate de Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei la București în perioada 2-3 mai 1995 participă o delegație a Congresului condusă de domnul Alain Charnard, vicepreședinte al Congresului. Din delegație fac parte domni: De Sabata, raportor pentru România în cadrul Congresului (Italia), Onisei, membru al Congresului (România), Storelli, membru al Congresului (Elveția), și Rybendreg, membru al Congresului (Suedia), Rinaldo Locatelli, șef al secretariatului Congresului, Ricardo Priore și Nicolas Levrat - experți.

La reuniuni, la care vor participa șeful Departamentului Administrației Publice Locale, O. Cozmincă, și V. Hrebenciuc, secretar general al Guvernului, nu este permis accesul presei. În ziua de miercuri 3 mai 1995, are loc o conferință de presă.

În cursul după-amiezii de marți, președintele delegației a deschis reuniunea. Au fost analizate cazurile cele mai elocvente de primari demisiți, suspendați sau demisionari. În reuniunile ulterioare, concomitent cu audierea unor primari se va face o analiză asupra procedurii legislative în raport cu principiile cuprinse în Carta europeană a autonomiei teritoriale și cu principiile la care a aderat fiecare membru al Consiliului Europei.

arestarea ilegală a primarului Constantin Tutunaru

mă aflam la Poliția Capitalei, deci instituții diferite. Trebuia să vorbesc oficial care făcea dimineață raportul, să dea telefon cineva la Poliția sectorului, să spună că inculpatul cutare dorește să vorbească cu anchetatorul; el trebuia să vină, să ia legătura ș.a.m.d.

Încă se mai caută vinovăția lui Constantin Tutunaru

In intervalul acesta de 17 zile ați fost dus la anchetă?

Da, la interogatoriu. Primul a fost chiar pe 12, a doua zi. Au fost în total vreo 3-4 interogatorii. În perioada arestului, anchetatorul mi s-a părut mai mult de decorație. Practic, ancheta o făcea procurorul, iar anchetatorul ținea dosarul și era martor acolo. Interogatoriile se făceau la etaj, în aceeași încălzire. Era procurorul, cred că-l cheama Dabija, anchetatorul și o dactilografă. În afară de întrebările privind acuzațiile, după aceea au venit și alte întrebări, care băteau așa, la nimerire, după tot felul de zvonuri care circulau. Ei puteau să verifice, aveau la dispoziție toate documentele. Întrebările lor erau ca să-mi găsească vreo vină. Încă se mai caută și acum vinovăția mea - și asta, cred, numai ca să spele obrazul poliștilor și al Procuraturii, care a făcut această oribilă treabă.

Când și sub ce formă v-a eliberat? Prima hotărâre a Judecătoriei a fost să fiu eliberat după 7 zile. Dar exista dreptul ca procurorul să facă recurs, iar în acea perioadă eu trebuia să rămân în continuare închis. Am rămas acolo încă 10 zile, deși în virtutea hotărârii judecătorești eram liber.

Ce se întâmplase între timp cu funcția dvs. de primar?

După ce am fost arestat, pe 12 am fost suspendat. Practic, această suspendare nu mi-a fost comunicată niciodată. N-am primit nici un act. Am înțeles că s-a trimis la Primărie o astfel de adresă, dar mie personal nu mi-a fost remis vreun act. Într-un timp am aflat din presă, dar trecuse perioada de 30 de zile în care puteam să fac contestație.

Viceprimarul Amedeo Preduț sau stăpînul spațiului locativ din sectorul 3

In presă s-a vehiculat ideea că ați fost o victimă a manevrelor viceprimarului Amedeo Preduț. Ce relații ați avut el?

Eu nu știu exact care este partea reală a lucrurilor, o să vă spun cum s-au derulat întâmplările la lumina zilei. Motivațiile exacte nu le știu, pot numai să le intuiesc.

Deci relațiile cu Amedeo Preduț erau în general normale, firești. Eram în partide din Convenție, el venea la mine de multe ori, își bea la prima oră cafeaua la mine și pe urmă se ducea și își vedea de treaba lui. Aparent, era în ordine. Este adevărat că și colegii dinșiului (colegii de partid) din Consiliu aveau parca menirea de a mă ataca permanent. Nu puteam să mă supăr pe Preduț pentru că mă injura un altul. Când, la un moment dat, m-am întors din spital, am fost asaltat de

funcționari și de cetățeni afectați de niște nereguli săvârșite de Amedeo Preduț. Cea mai evidentă era locuința care s-a repartizat uneia din juristele Primăriei. Această locuință fusese repartizată în 1990 altcuiva și, pentru a ajunge la dînsa, Preduț a anulat prima repartitie.

După aceea, am aflat din presă că au fost încă vreo 10-15 situații de genul ăsta, dar nu au fost implicați funcționarii Primăriei. Pentru că scandalul devenise foarte mare, în așteptarea cuvîntului instanței, m-am gândit să suspend activitatea legată de spațiu a d-lui viceprimar. (Conform Legii 69, activitatea viceprimarului este stabilită de primar.) Deci, pînă la pronunțarea Justiției, i-am luat lui Preduț dreptul de a se mai ocupa de locuințe. În schimb, i-am dat să se ocupe de învățămînt și cultură. Reacția lui a fost foarte puternică. A venit la mine și mi-a spus că este ca o palmă pentru el. În afîrșit, era de o insistență care dădea de gîndit. Am tras concluzia că, pe de o parte, el era angrenat într-un mecanism și avea deja datorii de astupat și nu mai putea să și le achite. Pe de altă parte, eu am

preluat activitatea lui și începusem să anchetez dosarele. Luasem fișetul cu dispoziții, care să stea la mine în birou, sub cheie. Alcătuisem o comisie din funcționari ai Primăriei care să facă analiza actelor și să vadă ce s-a întâmplat la departamentul spațiu.

Ce s-a întâmplat în Primărie după în-lăturarea dvs.?

Atribuțiile mele au fost incredințate viceprimarului Amedeo Preduț. Primăria funcționa de 3 ani de zile după o structură nouă. Se făcuseră angajări - cu hotărîrea Consiliului, după normele legislației - prin concurs. Intenția era de a întineri și împropria personalul. Cei vechi, o bună parte, au trebuit să plece, alțora li s-au luat funcțiile de conducere. Cu alte cuvinte, lucrasem mult pentru a da Primăriei această structură necesară rezolvării problemelor. După ce am fost arestat, primul lucru de care s-a ocupat viceprimarul a fost reorganizarea Primăriei. Practic, modificările acestea au condus la scoaterea în afara Primăriei a celor nou-ajși, iar în locul lor s-a aparat... cine? Doi pensionari, foști colonel în armată. Și unde? La biroul electoral: unul șef și al doilea în locul secretarului Primăriei.

Cum vă explicați comportamentul d-lui Preduț, membru PL '93, pe atunci de aceeași parte a baricadei cu dvs., membru PNICD'?

Întreb în domeniul supozițiilor. O supoziție ar fi că dl. Preduț a fost prins cu coțărâșii acestea, în mod evident, de partea de sus a conducerii, care acum îl șantajează și spune: „Faci așa, că altfel te-am ras”. Ceea ce este evident e că dl. Preduț face jocul părții adverse. Ulterior, împreună cu avocatul meu, dl. Mihaș, am înțeles că dl. Preduț nu este într-o poziție neutră față de Procuratură. S-a aflat foarte repede că procurorul-șef al sectorului 3 primise, cu un an înainte, un apartament cu 5 camere lângă Hanul lui Manuc. Dl. Preduț făcuse mai multe manevre cu oameni și case așa încît să-i mulțumească pe cei de la Procuratură. (Despre aceste lucruri, ziarele au scris mult.) Deci, datorită legăturilor d-lui Preduț cu Procuratură sectorului 3, am cerut contestarea calității de a fi anchetați de aceasta. Prima reacție a fost de a ni se respinge acțiunea. Totuși, după o lună de zile, s-a acceptat. Deci, pînă la urmă, argumentele noastre au fost luate în seamă. S-a acceptat și s-a transferat dosarul de la Poliția sectorului 3 la Inspectoratul General al Poliției.

Dosarul Tutunaru va fi plimbat pînă la următoarele alegeri

Dar care este situația dvs. acum? Sînteți cercetat în stare de libertate?

Sînt eliberat condiționat, în sensul că nu trebuie să părăsesc localitatea. Practic, IGP, directorul Direcției Cercetări Penale, a reluat absolut toți martorii, reclamațiile, tot dosarul etc. Am fost chemat împreună cu avocatul de către cei de la IGP care se ocupă de dosarul acesta și mi s-a comunicat că se încheie dosarul. Din cele 4 acuze, 3 dispar complet (problema casei bunicii, „Romulus 57” și problema mașinii). Rămîne numai problema donațiilor făcute de muncitorii care plecau în Germania.

Practic, în acest moment sîntem ca la început. Dosarul a fost reluat de la zero. De această dată, IGP trebuie să refacă dosarul și să-l înainteze Parchetului. Dacă Parchetul va scoți că e bun, el va fi înaintat la Judecătoria. Este posibil ca Parchetul să nu găsească dosarul bun și atunci îl returnează din nou pentru refacere - și tot așa. Cum știe toată lumea, pînă la următoarele alegeri locale nu mai e mult, așa încît mă aștept ca dosarul meu să tot fie plimbat.

În ce fel ați fost sprijinit de avocați care au venit de la Consiliul European?

Nu putem vorbi de un sprijin în momentul de față. Inițiativa Consiliului European este foarte proaspătă. Consiliul European a angajat două avocate în România pentru problemele de Administrație Locală, pentru a colecta dosare și răspunsuri la niște chestionare elaborate de CE.

Analiza Consiliului European se referă la probleme punctuale? Sau privește Administrația Locală în general?

Analiza se referă la primari. Situația primarilor a fost împărțită în trei categorii din punctul de vedere al CE: primari demisi de Guvern, primari suspendați și primari care și-au dat demisia și care nu este cert că și-au dat demisia de bunăvoie, ci în baza unor presuțiuni. De primele două categorii se ocupă aceste două avocate, care au elaborat un chestionar comun. Am primit și eu un chestionar de felul acesta, cu rugămîntea să-l completez și să-l trimit pînă la 10 aprilie. Pe 3 mai, cînd dl. Locatelli, șeful secretariatului Congresului Puteților Locale și Regionale din Europa, vine la București, sînt invitați pentru a avea o discuție cu dînsul.

EDITURA HUMANITAS

CIORAN
Sfirtec

CIORAN
Sfirtec
(176 pagini,
3.200 lei)

„Nimic din tot ce-am abordat, nimic din tot ce-am spus de-a lungul unei vieți

nu poate fi separat de ceea ce-am trăit. N-am inventat nimic, am fost doar secretarul senzațiilor mele.”

Cioran

Leon VOLOVICI
Ideologia naționalistă și „problema evreiască” în România anilor '30
(256 pagini)

„Vor exista pesemne cititori care, deschizînd această carte, își vor pune întrebarea: de ce apare ea, tocmai la Humanitas? De ce tocmai în editura specializată în publicarea operei citorva dintre autorii care se numără printre «personajele» acestei cărți? Și așa cum au existat cititorii care au hotărît că a publica volumele lui Eliade, Cioran, Noica sau Nae Ionescu este semnul inconfundabil al angajării «la dreapta», vor apărea acum alții, conștienți că publicarea volumului de față ne plasează iremediabil în logica tradiționalului «complot francmasonic» și, în orice caz, într-o vinovăție eclipsă a sentimentului național.

(...) Nu a venit oare momentul de a găsi acel loc optim al discursului care să facă posibilă orice dezvăluire, fără prezumția că aceasta ar fi, implicit, un *denunciu*?”

Gabriel Liiceanu

EDITURA RAO

CARLOS CASTANEDA
Cealaltă realitate

Traducere de Gabriel Florentin Popa
„Cealaltă realitate” oferă un prim contact cu personalitatea și filozofia lui Carlos Castaneda, fondatorul celui mai incitant și controversat curent de idei din lumea contemporană, așa-numitul „New Age”. Cartea face o călduroasă pledoarie pentru descoperirea puterilor ascunse ale spiritului uman, pentru căutarea înșetată a izvoarelor Cunoașterii prin intermediul trăirilor personale, directe. Rezultat al unui îndelungat ciclu de inițieri, în care Castaneda l-a avut ca mentor pe indianul de neam yaqui Juan Matus, inițieri relatate sub forma unor dialoguri ce vădese o scriitoare inteligentă și un ascuțit simț al umorului, „Cealaltă realitate” este artă, literatură, filozofie, știință, magie, o chemare către noi înșine și armonia Universului.

Pentru orice informații despre cărțile Editurii RAO, vă rugăm să ne scriți la următoarea adresă: C.P. 37-198, București.

3 mai, Ziua internațională a libertății presei

Mai mult ca oricând, indiferent de meridiane, nu poate exista libertate fără libertatea presei. A lupta pentru o presă independentă, în ciuda oricăror riscuri și privațiuni, nu înseamnă să aperi doar o profesiune, ci chiar adevărul și libertatea.

În numeroase state europene, atitudinea guvernanților față de mass-media continuă încă să reflecte metodele vechilor aparatci. Mult prea frecvent, ei caută să reducă la tăcere mass-media prin constrângeri financiare, prin excluderea jurnaliștilor prea critici sau prin amestecul abuziv în administrația societăților de radiodifuziune. O printrageri sistematice, sub pretextul că ea ofensează oficialitățile, susține teroristii și secesionistii sau, pur și simplu, pentru că nu este agreată de Putere.

Acestea nu sînt cazuri izolate și tocmai de aceea trebuie reamintit faptul că nu în acest fel trebuie tratați mass-media și opoziții politice într-o societate liberă. Se spune deseori că țara unde presa este liberă este cel puțin pe jumătate democratică; de altfel, chiar dacă o țară organizează alegeri, fără o presă liberă nu se poate vorbi de democrație. Iată de ce libertatea de expresie trebuie garantată în fiecare din cele 34 de state membre ale C.E.

Cu prilejul Zilei internaționale a libertății presei, Organizația Reporters sans frontières a editat un album care conține 100 de fotografii; sînt imagini din 8 țări, imagini care surprind fie o lume izolată de umanitate (Bosnia, Rwanda, Alger), fie una în care pacea (încă) fragilă se renașcă (Africa de Sud, Irlanda de Nord, Orientul Apropiat).

De Ziua Internațională a libertății presei, nu trebuie să uităm că 1994 este socotit anul cel mai tragic din istoria mass-mediei: 103 ziariști ucși și 130 închiși.

Centenarul Blaga și Societatea Civilă

Avansînd și distanțîndu-se de manifestările oficiale pe care le girează un comitet național (în frunte cu președintele Senatului și Camerei Deputaților), Fundația „Academia Civică”, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor și PEN Clubul Român au organizat la Cluj și la Lăncrăm întâlniri publice prilejuite de centenarul nașterii lui Lucian Blaga.

Gazda întâlnirii din Cluj a fost Universitatea, în a cărei Aula Magna a avut loc, la 28 aprilie, un simpozion. După cuvîntul organizatorilor (Andrei Marga, rectorul Universității, Laurențiu Ulici, președintele Uniunii Scriitorilor, și Ana Blandiana, președinta Fundației „Academia Civică”), au susținut comunicări Nicolae Balotă, Teohar Mîhădas, Marian Papahagi, Ion Pop, Radu Negru, Aurel Rău, Aurel Sasu, Mircea Muthu și Nicolae Trandafoi. Lucian Blaga a fost definit drept cea mai importantă prezență în poezia românească a secolului nostru, iar opera sa filosofică, încă nepusă în valoare, drept un punct de reper în filosofia culturii. Seara, în aceeași aulă, a avut loc recitalul poetic susținut de actorii Leopoldina Bălănuță, Melania Ursu, Dana Trifan, Ovidiu Iuliu Moldovan și de poeții Ana Blandiana, Teohar Mîhădas, Ion Pop, Adrian Popescu, Nicolae Prelpeanu și Aurel Rău. Moderator al ambelor întâlniri a fost Eugen Uricaru, secretar al Uniunii Scriitorilor, care, întrebîndu-se retoric asupra rostului acestora, a spus în aplauzele asistentel: „Vai de acele țări în care oficialitățile nu-i sărbătoresc pe poeți; dar și mai vai de acelea în care numai oficialitățile îi pot sărbători”.

În zilele și săptămînile viitoare, Fundația „Academia Civică” va organiza simpozionale și recitaluri poetice la Iași (4 mai, în colaborare cu Muzeul Literaturii – Casa Pogor), București (9 mai, în colaborare cu Alianța Națională a Uniunilor de Creație), precum și la Casa Română din Paris, Centrul Cultural Român din Köln, Cenaclul „Apoziția” din München, universitățile din Praga, Varșovia și Lisabona (ultimele trei capitale în care Lucian Blaga a funcționat ca diplomat). (I.M.)

Suprema Artă a Contrabandei

Arta=Contrabandă/Contrabandă=Artă

Unul dintre artiștii germani marcanti, Ugo Dossi, va fi prezent în România în perioada 8-11 mai, timp în care va deschide expoziția personală „Limbaajul universal al inconștientului” (8 mai, ora 13, Galeria 3/4, Teatrul Național București) și va susține în limba engleză seminariile la Academia de Artă (8 mai, ora 18) și la Institutul Goethe (10 mai, ora 18).

„Limbaajul universal al inconștientului” este o expoziție itinerantă care va cuprinde cca 20 de puncte de pe glob, integrînd progresiv desenele automate rezultate din ședintele și seminariile organizate de către Ugo Dossi în diverse părți ale lumii. (E.K.)

Fundația Culturală Română după 5 ani

Pe 26-27 aprilie a.c., Fundația Culturală Română a sărbătorit cinci ani de existență. Organism finanțat prin alocații bugetare anuale, dar și prin sponsorizări și donații – acordate, în general, de persoane fizice și juridice din străinătate –, Fundația Culturală Română are ca obiective „răspîndirea culturii române în lume și a altor culturi în România” și „întreținerea legăturilor cu diaspora românească”.

Fundația Culturală Română editoază revistele „Arc”, „Creanga de Aur”, „Curierul românesc”, „Dilema”, „Lettre internationale”, „Transylvanian Review”, „Romanian Civilization”, „Destin românesc” și „Contrafort” (Chișinău), „Glasul Bucovinei” (Cernăuți). Fundația deține o editură proprie, unde au fost scoase numeroase cărți de referință. Cea mai importantă dintre acestea este, fără îndoială, Dicționarul

scriitorilor români, al cărui prim volum a fost lansat cu ocazia acestei aniversări. Dicționarul, coordonat de Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu, cuprinde 1.600 de articole, reunite pe parcursul a patru volume, plus un supliment – ce are în vedere diaspora și Basarabia. Existența dicționarului, din momentul în care a fost gata – 1982 – și pînă acum, a reprezentat o adevărată aventură, datorată cenzurii comuniste. Tot o aventură – datorată, de această dată, cenzurii financiare – este să publice astăzi o astfel de carte.

Cu ocazia festivităților aniversare, Fundația Culturală Română a numit un număr de 11 membri de onoare și a acordat 15 premii. Membrii de onoare au primit o diplomă, o medalie și un desen de Constantin Piliuță, iar cei premiați o diplomă, un trofeu și 4 milioane de lei. Iată lista

membrilor de onoare: George Banu, Victor Bărsan, Eva Behring, Petru Dumitriu, Stephen Fischer-Galatz, Miya Kosei, Mariana Nicolesco, Szilágyi István, Radu Varia, Roman Vlad și Leon Volovici. Și a celor premiați: George Emil Palade, Sergiu Celibidache, Gregor von Rezzori, Gellu Naum, Eugen Cogeriu, Klaus Heitmann, Keith Hitchins, Jean Cuisenier, Peter Lucaci, Sergiu Comissiona, Virginia Zeani, Dan Gabriel Cacucei, Horia Bernea, Constantin Tacou și Alexandrina Cernov. Titlurile de membru de onoare și premiile au fost acordate de un juriu condus de Augustin Buzura, președintele Fundației Culturale Române, din care au mai făcut parte Virgiliu N. Constantinescu, Mircea Anghelescu, Andrei Pleșu, Șt. Aug. Doinaș, Cristian Popișteanu și Z. Ornea.

CEZAR PAUL-BĂDESCU

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ

Obiective

Interogarea critică a legăturii artei cu mass-media, aici și acum. Valorificarea experienței românești: tranziția de la ultimul cincinal de propagandă totalitară la primul cincinal de publicitate și reclamă. Identificarea unei gramatici a mistificării prin imagine. Experiența lucrului în echipe interdisciplinare – se vor organiza ateliere teoretice de critică, sociologie și practică mediatică.

Proiectele vor fi trimise la Centrul Soros pentru Artă Contemporană, Calea Victoriei 141, București, telefon: 311.21.92, fax: 311.21.93

EXPOZIȚIA ANUALĂ

MEDIA CULPA
discursul artistic, perturbator,
al condiționării prin mass-media

Artiștii interesați sînt invitați să propună un proiect cuprinzînd:
– schița de idee
– descriere tehnică

Etapе

Producerea unui fișier teoretic, necesar în etapa premergătoare proiectelor de idee. Propuneri de instalații (în sensul cel mai larg al cuvîntului). Sînt permise proiecte indiferent de mediile de expresie (tradiționale, fotografie, proiecții, instalații de sunet, video, multimedia etc.). Etapa finală, cea a expoziției anuale, va include colocviile de sinteză a atelierelor teoretice.

Termenul limită de
predare a proiectelor:
29 mai 1995

DORU COSMA
PROBLEMA CASELOR NAȚIONALIZATE

Hotărîrea nr. 1/1995 a Secțiilor Unite ale Curții Supreme de Justiție

I

A apărut, în sfârșit, după două luni, motivarea Hotărîrii nr. 1 din 2 februarie 1995 a Secțiilor Unite ale Curții Supreme de Justiție (SU - CSJ) în problema caselor naționalizate. Este vorba de publicarea parțială a acestei hotărîri, respectiv a opiniei majorității înaltului for judiciar, opinia minorității nefiind făcută publică până în prezent. Cu 25 voturi pentru și 20 voturi contra, suprema instanță a decis să-și schimbe jurisprudența post-revoluționară (1990-1994), statuând că „instanțele judecătorești nu au atribuția de a censura și a dispune restituirea imobilelor naționalizate prin decretul nr. 92/1950 și listele anexe la acest decret”. Ne aflăm în prezența primei hotărîri pronunțate de SU - CSJ în baza art. 31 din Legea nr. 56/1993 a CSJ conform căruia „dacă o secție a Curții consideră că este cazul a se reveni asupra propriei jurisprudențe (...) poate sesiza Secțiile Unite ale CSJ pentru ca acestea „să se pronunțe asupra schimbării acestei jurisprudențe”. Este, deci, o premieră judiciară. Și mai important este însă faptul că soluția dată privește una dintre cele mai controversate probleme din perioada post-revoluționară: retrocedarea caselor abuziv naționalizate prin Decretul nr. 92/1950 (modificat și completat prin Decretul nr. 524/1955). În această problemă se confruntă interesele vitale a două mari categorii sociale: proprietarii și chiriașii. Cei din urmă stăruie să li se restituie imobilele naționalizate prin violarea Decretului nr. 92/1950 înșiși; cei din urmă se străduiesc să rămână în folosința caselor închiriate pentru ca în viitorul imediat să le cumpere la un preț avantajos, plătit în rate pe termen lung. Disputa are și o miză politică, dublată de calcule electorale. Într-adevăr, președintele Ion Iliescu și partidele din arcul guvernamental se erijează în apărătorii chiriașilor, sub pretextul că acestora trebuie să li se asigure protecția socială în materie locativă. Calculul electoral nemăturisit este însă evident, fiind mai avantajos să iei partea chiriașilor, care au o pondere electorală mai mare, decât pe aceea a proprietarilor naționalizați, mai puțin numeroși. În schimb, opoziția democratică, amintind că protecția socială a chiriașilor a fost asigurată prin Legea nr. 17/1994, care a prelungit cu 5 ani contractele de închiriere, pledează pentru retrocedarea caselor naționalizate, respectiv pentru separația în natură a unor abuzuri flagrante și pentru a se da satisfacție reală dreptului de proprietate privată. În presă s-a afirmat că opțiunea judecătorilor din fracțiunea majoritară pentru contestarea competenței instanțelor judecătorești de a censura aplicarea abuzivă a Decretului nr. 92/1950 ar avea la bază (și) interesele personale ale unora dintre acești judecători, care, locuind în case naționalizate confortabile, ar risca să fie evacuați în ipoteza în care casele în litigiu ar fi retrocedate foștilor proprietari.

Jurisprudența post-revoluționară a CSJ și limitele ei

Îndată după revoluția din decembrie 1989, proprietarii care fuseseră deposedați abuziv de locuințe în baza Decretului nr. 92/1950 au cerut în justiție, prin acțiuni în revendicare, să li se restituie aceste locuințe.

Marea majoritate a instanțelor judecătorești, în frunte cu CSJ (inclusiv în complete de rang superior de șapte judecători), au admis în mod constant acțiunile proprietarilor. Contrar de ceea ce s-a afirmat în unele organe de presă și de către unii juristi, retrocedarea caselor către foștii proprietari nu a fost admisă în toate cazurile de naționalizare, ci doar în acele situații când fie proprietarii fuseseră naționalizați fără a figura în listele anexe la Decretul nr. 92/1950, fie proprietarii naționalizați aparțineau unor categorii socio-profesionale exceptate în mod expres prin art. II de la naționalizare (muncitori, funcționari, mici meseriași, intelectuali profesioniști, pensionari). Chemate să decidă în atare cazuri, tribunalele nu puteau să refuze un act de dreptate elementară ca acela de a retroceda locuințe naționalizate abuziv. Nu trebuie omis nici faptul că acest decret nu a fost un act normativ oarecare. El a reprezentat un instrument al luptei de clasă și o armă politică îndreptată împotriva adversarilor politici, reali sau potențiali. Că a fost un instrument al luptei de clasă rezultă chiar din textul Decretului nr. 92/1950, care în art. I alin. 3 arată explicit că scopul lui este de „a lua din mână exploatoarea un important mijloc de exploatare”. Iar că acest decret a fost folosit și ca armă politică, mai ales împotriva membrilor partidelor democratice sau contra funcționarilor din aparatul de stat al regimului politic anterior celui comunist, rezultă în mod evident din împrejurarea că au fost naționalizați proprietari exceptați de la naționalizare de însuși acest decret. Să adăugăm că și aplicarea în fapt a Decretului nr. 92/1950 s-a făcut în mod samavolnic. Contrar art. VI alin. 2, care transforma pe foștii proprietari în chiriași ai statului, mulți proprietari, îndeosebi cei care dețineau locuințe mai confortabile, au fost pur și simplu aruncați în stradă și asta chiar înainte cu câteva ceasuri de apariția „Științei”, care publica parțial Decretul nr. 92/1950. Toate aceste anomalii, pentru a nu spune samavolnicii, sînt ignorate cu superbă seninătate de fracțiunea majoritară a SU - CSJ, care preferă să se refugieze într-un jargon abstract, ca și cînd noțiunea de „dreptate” n-ar fi implicată în însăși titulatura sa, în care termenii-cheie este totuși „justiția”.

Parchetul General - „virful de lance” al Puterii

Jurisprudența post-revoluționară a instanțelor judecătorești și mai ales a supremei instanțe în problema caselor naționalizate a stîrnit panică în rîndurile burgheziei roșii ante-revoluționare, deținătoarea celor mai confortabile locuințe naționalizate. Pentru că principalii beneficiari (citește: profitorii) ai naționalizării locale au fost marii demnitari ai regimului comunist: membrii CC și activiștii de partid, ministri, înalți funcționari din aparatul represiv (securitate, miliție, procuratură, forțele armate, justiție etc.), rudele și protejații lor. Împotriva acestora, fondul locativ din cartierele rezidențiale ale marilor

orase a servit însă potențailor regimului comunist și ca mijloc de șantaj. Orice act de insubordonare sau de similitudină era sancționat, pe lângă trimiterea la „munca de jos”, și cu evacuarea din locuințe. După revoluția din decembrie 1989, locuințele pierdute de foștii demnitari comunisti au fost acaparate de noii potențai ai regimului Iliescu. În ajutorul acestor foști și actuali demnitari, „primejdii” în improprietărea cu casele foștilor proprietari, a sărit Procuratura Generală, devenită ulterior Parchetul General. Cîrînd, Procurorul General a declarat recursuri extraordinare contra hotărîrilor judecătorești de restituire a caselor naționalizate, invocînd în principal incompetența instanțelor judecătorești de a judeca atare cauze. Toate aceste recursuri au fost respinse de CSJ. După ce președintele Ion Iliescu a criticat vehement, în faimosul său discurs de la Satu-Mare din vara anului 1994, retrocedarea de către tribunale a caselor naționalizate, forțele restaurației din înaltele foruri judiciare și-au reluat ofensiva pentru a desființa hotărîrile judecătorești incriminate. La această ofensivă au participat în principal Curtea Constituțională și Parchetul General.

Separarea puterilor ca pretext

Eșecul înregistrat de Parchetul General în perioada 1990-1994 prin respingerea recursurilor extraordinare în problema retrocedării caselor naționalizate nu a descurajat conducerea procuraturii. După adoptarea Legii nr. 59/1993, care a introdus în codurile de procedură civilă și penală căile extraordinare de atac ale recursului în interesul legii și recursului în anulare, Procurorul General și-a reiterat demersurile judiciare menite să desființeze hotărîrile judecătorești de restituire a caselor naționalizate. De astă dată s-a invocat faptul că în aceste cazuri instanțele „au depășit atribuțiile puterii judecătorești” (art. 330 alin. 1 pct. 1 C.pr.civ.). Insensibil la multe și flagrante încălcări ale separației puterilor în stat, Parchetul General a pornit prompt „cruceada” contra „nesocotirii” acestei separații. În această privință există însă un obstacol: jurisprudența constantă în sens contrar a CSJ. Remediu? O hotărîre a SU - CSJ de schimbare a acestei jurisprudențe (art. 31 din Legea nr. 56/1993 a CSJ). Din motive (aparent) inexplicabile, aceiași judecători de la Secția Civilă a CSJ, care timp de 5 ani se pronunțaseră în sensul că instanțele judecătorești au competența de a se pronunța în cauzele de retrocedare a caselor naționalizate, au hotărît, cu 9 voturi contra 5, să ceară Secțiilor Unite ale CSJ să decidă dacă nu este cazul să fie schimbată jurisprudența în această privință. Zis și făcut: prin Hotărîrea nr. 1 din 2 februarie 1995, SU - CSJ a decis că instanțele judecătorești nu au competența de a judeca asemenea cauze. Scopul nemăturisit, dar evident, este acela de a sustrage controlului judecătorec abuzurile săvîrșite cu ocazia naționalizării caselor.

Întoarcerea la jurisprudența Tribunalului Suprem din epoca stalinistă

Soluția SU - CSJ de a nu permite tribunalelor să soluționeze cauzele privind naționalizarea locuințelor prezintă o întoarcere la jurisprudența din epoca stalinistă a fostului Tribunal Suprem. Într-adevăr, ca și acum 40-45 de ani, supremul for judiciar a recurs la acest pretext al incompetenței instanțelor judecătorești de a censura modul de aplicare a Decretului nr. 92/1950 pentru a împiedica darea în vileag și, la nevoie, înlăturarea abuzurilor comise în aplicarea acestui decret.

Baza Hotărîrii nr. 1/1995 a SU - CSJ: două decrete ineficace juridicește

SU - CSJ aveau obligația ca înainte de a corceta dacă tribunalele au depășit sau nu atribuțiile puterii judecătorești să se întrebă dacă decretele nr. 92/1950 și nr. 524/1955 îndeplineau condițiile minimale pentru a fi calificate acte normative producătoare de efecte juridice. În mod corect, Hotărîrea nr. 1/1995 aplică principiul *tempus regit actum* (examinarea validității unui act juridic în raport cu legislația în vigoare la data emiterii sale). Numai că ea omite un alt principiu, la fel de important, și anume că o lege nu intră în vigoare cîtă vreme nu este publicată în modalitatea stabilită de Constituție și ca atare nu poate produce efecte juridice. Acest principiu era consacrat și de Constituțiile RPR din 1948 și 1952, sub imperiul cărora au fost emise decretele nr. 92/1950 și nr. 524/1955 (art. 56 și art. 27). Or, lista anexă a caselor naționalizate la Decretul nr. 92/1950, care conform art. I alin. 4 „face parte integrantă” din acest decret, nu a fost niciodată publicată pînă la revoluție. Or, fără această listă anexă, decretul nu poate fi practic aplicat. Cit privește decretul completor și modificator nr. 524/1955, el nu a fost publicat nici total, nici parțial. Prin urmare, Hotărîrea nr. 1/1995 a SU - CSJ se bizuie, în întreaga sa motivare, pe două decrete total neeficace juridicește.

În plus, aceste acte sînt lovite de ineficacitate juridică și pentru faptul că listele cuprînzînd proprietarii și imobile naționalizate au fost întocmite printr-o delegare de putere de la Președintele Marii Adunări Naționale a RPR la Comitetul de Stat pentru aplicarea Legii Sfaturilor Populare (art. XI, Decretul nr. 92/1950) și, respectiv, la Consiliul de Miniștri (art. XI modificat, prin Decretul nr. 524/1955), ceea ce în dreptul constituțional este interzis potrivit principiului că puterea delegată nu poate fi, la rîndu-i, delegată (*delegata potestas non delegatur*).

Adevărul literar și artistic, nr. 266

- Centenar Lucian Blaga: Inedit - Documente diplomatice din Viena și Berna
- Șoel Brăncuși la Paris relatat în direct de Barbu Brezianu
- Berdiaev: Cu privire la revoluția rusă
- Colocviu internațional: Două secole de cinematograful - corespondență din Paris de la Magda Mihăilescu
- Săineanu după Săineanu în vizuina lui Al. Dobrescu
- Ce nu poate suporta Sergiu Celibidache
- Cătălin Tîrlea pune punct „uzurpării de competențe”

CORNEL IVANCIUC

Dezinformarea – o specialitate românească

Alte întreprinderi ale industriei informațiilor

Serviciul de Informații Externe (SIE) este menționat în art. 6 din Legea nr. 51/1991 (a siguranței naționale). Nu i se precizează domeniul de competență, cu excepția a ceea ce rezultă din denumirea sa. Este organ de stat specializat în obținerea din străinătate a datelor referitoare la siguranța națională, fiind implicat însă în câteva acțiuni clare vizând compromiterea din exterior a liderilor Opoziției.

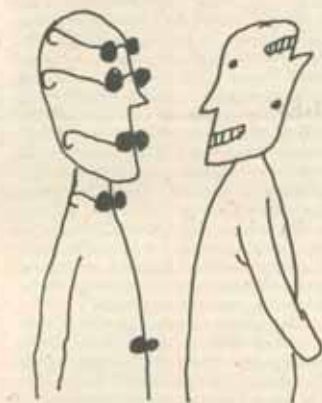
Directia Informațiilor Militare (DIM) este creată prin Legea 41/1990 și menționată în Legea 51/1991. Are ca principal obiectiv deosebirii amenințărilor la adresa României și cunoașterea potențialului militar, în special al vecinilor.

Directia de Contraspionaj a MAPN (DCSM) are aceeași bază legală cu a DIM. Se ocupă cu contracararea activităților de racolare a cadrelor din MAPN și depistarea spionilor care vizează obiectivele militare de pe teritoriul României. SIE a preluat atribuțiile și personalul fostei DIE, DIM pe cele ale DIA, iar DCSM interfează ca domeniu de activitate cu Diviziunea Contraspionaj din SRI.

Serviciul de Pază și Protecție (SPP) a apărut prin Decretul 204/1990 și este menționat în art. 6 din Legea 51/1991. SPP are în structură trei subsisteme care concurează în asigurarea protecției demnitarilor români și străini, pe timpul prezenței lor în România, și în asigurarea păzei și a reședințelor acestora. Este implicat în coordonarea acțiunii minerilor din 14-15 iunie 1990 și în asasinarea la 26 septembrie 1991 a civililor Frumusanu Andrei și Crăniceanu Aurica. Compartimentul **Informații Operative** al SPP analizează posibilele amenințări la adresa Președinției, inclusiv acei factori de presiune psihologică exercitați prin activitățile mass-media sau ale partidelor din opoziție. Efectivele SPP sînt cifrate la 1.500 cadre militare, după statisticile oficiale, și la 2.500, după sursele confidențiale ale autorului. Prerogativele SPP sînt cele ale fostei Direcții V a DSS, de Securitate și Gardă. Din cauza unor disfuncționalități ale subsistemului SPP în legătură cu paza obiectivelor de stat se preconizează înființarea **Serviciului Pază, Acces și Ordine (SPA0)** al Camerei Deputaților, cu personal provenind din subordinea generalului Dumitru Iliescu.

Serviciul de Informații al Ministerului de Interne (UM 0215) a apărut prin Legea 40/1990 și este menționat în Legea 51/1991. Asigură atât protecția informativă a cadrelor din MI, cât și prevenirea activităților de evaziune fiscală sau a criminalității. Activitatea de prevenire a evaziunii interfează cu prerogativele Diviziunii Contraintformații Economice a SRI. UM 0215 este implicată, alături de SPP, în coordonarea acțiunilor din timpul mineriadei din 13-15 iunie 1990, în supravegherea partidelor politice, a persoanelor care au fost la specializare în străinătate, a cetățenilor români rezidenți în străinătate sau a persoanelor cu dublă cetățenie.

Directia de Supraveghere Operativă și Investigativă (DSOI) a IGP a fost creată în baza Legii nr. 26/1994, privind organizarea și funcționarea Poliției Române. O parte din atribuțiile sa-

de prevenire a infracțiunilor majore interfează cu cele ale UM 0215.

Serviciul de Informații al Direcției Generale a Penitenciarelor (UM 0400) este menționat în art. 9, alineat 1 din Legea 51/1991 ca structură specializată în culegerea de informații din sistemul penitenciar. A preluat prerogativele fostei Direcții VI Cercetări Penale a DSS.

Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS) este înființat prin HG nr. 229/1993. Gestionează spectrul guvernamental de frecvențe radioelectrice și asigură protecția rețelelor de telecomunicații, prin activități de supraveghere radioelectronică, măsuri de control tehnic de specialitate și prin exploatarea aparatului de securizare. STS este susceptibil de a desfășura activități de interceptare a telefoanelor în folosul altor structuri informativă. A preluat prerogativele unității speciale T (UM 0634) a DSS. Cazistica extrem de bogată a interceptărilor telefonice din perioada post-talitară nu face obiectul prezentei sinteze, din lipsă de spațiu.

Un ecran protector pentru liniștea Puterii

Între toate cele nouă servicii de informații s-au încheiat protocoale la nivel interdepartamental, care stipulează inclusiv acțiuni comune, a două sau mai multe organisme operative. Totuși, se acreditează ideea că SRI a jucat rolul complet arie de investigații a UM 0215, subordonat până și structurile sale de personal. Însă cu excepția SRI, a cărui activitate a fost supusă controlului unei comisii parlamentare de supraveghere, celelalte opt servicii nu dispun încă de legi proprii de funcționare. Controlul asupra activității acestora este pur formal, fiind exercitat la nivelul celor două comisii de apărare și ordine publică. Ultimele amendări ale Legii siguranței stipulează că activitățile SIE se vor subsuma controlului Comisiei parlamentare de supraveghere a activității SRI. Această permutare riscă să ia o turnură extrem de neplăcută, în sensul că SRI poate exercita, de-acum înainte, un control nelimitat asupra tuturor serviciilor secrete, în virtutea faptului că, după ultimele declarații ale senatorului Vasile Văcaru, SRI și SIE ar fi singurele structuri informativă de stat, pe cînd celelalte servicii nu sînt decît celule de protecție informativă, departamentale. Prin această reevaluare se încearcă degrevarea de

responsabilități a UM 0215, SPP, SIE și STS, care au încălecat în mod flagrant principiul echidistanței politice, intervenind direct în campaniile electorale și exercitînd o serie de acțiuni cu efect dezastruos asupra societății civile. Pe de altă parte, în ciuda dezmintirilor din partea unor factori de putere, activitatea tuturor structurilor informativă este coordonată la vîrf de un organism interdepartamental, numit **Comitetul Interministerial pentru Informații (CII)**, condus de generalul de armată Vasile Ionel. CII este, practic, valva prin care se activează factorii de competență ai **Departamentului de Analiză Politică (DAP)** al Președinției, fiind în același timp și cea mai importantă componentă a **Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT)**. **Consiliul de Apărare** are următoarea organizare: Ion Iliescu – președinte; gral. armată Vasile Ionel – șef CII și DAP; Nicolae Văcăroiu – premier; (gral. nr.) Virgil Măgureanu – director SRI; Gheorghe Tîncă – ministru Apărării; Doru Ioan Tărăcilă – ministru de Interne; gral. lt. Decobal Ilină – șef DIM; gral. lt. Ioan Talpeș – director SIE; gral. lt. Dumitru Iliescu – director SPP. Existența **Comitetului Interministerial pentru Informații** încăleacă flagrant principiile separării puterilor în stat, la nivelul structurilor informativă. Ba mai mult decît atât, generalul Vasile Ionel exercită un anacronic cumul de funcții, printr-o triplă comandă: șef al **Comitetului Interministerial pentru Informații** pe de-o parte, iar pe de alta consilier prezidențial pentru probleme politice și șeful **Departamentului de Analiză Politică** de la Președinție. Efectul cumulului de funcții al generalului Vasile Ionel definește ultracentralismul CSAT, de inspirație pur stalinistă, evocînd instituția **Politburo-ului** de la Kremlin. Cu atât mai simptomatice este și faptul că acest organism-mamut, **Consiliul Suprem de Apărare a Țării**, a apărut înainte de promulgarea Constituției, prin Legea nr. 39/1990. Atribuțiile CSAT sînt, printre altele, acelea de a analiza rapoartele și informațiile referitoare la modul de aplicare a Legii siguranței naționale (art. 4); de a aproba structurile organizatorice, efectivele și regulamentele de funcționare ale SRI, SIE și SPP (art. 5). De aici reiese explicit că SPP a fost creat de la bun început ca organ informativ de stat, în pofida a ceea ce se afirmă acum, de către senatorul Vasile Văcaru, că doar primele două sînt structuri informativă naționale. Cu această ocazie, SPP a evitat pentru a doua oară să se supună controlului Parlamentului.

Controversatele biografii ale generalilor din CSAT

Vasile Ionel provine din structurile armatei. În 1963 a activat la Grupa de Automatizări, înființată prin Ordinul Marelui Stat Major, în cadrul Direcției Generale a Înzestrării, o aripă KGB-istă a Comitetului de Stat pen-

tru Știință și Tehnică (GKNT). După cîțiva ani îl regăsim la Centrul de Studii și Experimentări pentru Tehnică de Calcul și Automatizare (CSETCA) al MAPN, încorporat în 1968 în Institutul de Cercetare-Proiectare al Armatei (ICPA). Ambele structuri logistice și de învățămînt colaborau cu Armata Roșie, în cadrul planurilor Pactului de la Varșovia, de asistență tehnică și schimb de informații, respectiv cu GRU (Direcția de Spionaj Militar a Armatei URSS) și Direcția I Generală (PGU) de Informații Externe a KGB. În deceniul al șaptelea, Vasile Ionel este promovat comandant al Direcției Canal Dunăre-Mare Neagră, fiind un apropiat al clanului Ceaușescu. Pe la începutul lui 1980 este cooptat de Virgil Măgureanu în organizația de răsturnare a dictatorului, din care mai făceau parte generalii Militari și Ion Ioniță, vicemirul Emil (Cico) Dumitrescu, maiorul Ilie Plătică-Vidovici și căpitanul de rangul I Radu Nicolae. Semnalmentele lui Vasile Ionel nu au fost regăsite pînă acum în documentația UM 0110. În schimb, generalii Militari și Ion Ioniță apar sub numele de cod COR-BII, iar căpitanul Radu Nicolae sub acela de RODION. După Revoluție, Vasile Ionel este avansat general-colonel și promovat în funcția de șef al Marelui Stat Major, iar la scurtă vreme este numit consilier prezidențial pentru probleme politice, avîndu-i în subordine pe Ioan Talpeș, actualul director al SIE, și Ionif Boda, un vechi camarad al directorului Măgureanu.

În funcția de secretar al CSAT a fost promovat în luna martie 1990 generalul Marin Pancea. Evoluția lui Pancea începe în 1964, cînd este transferat de la comanda Armatei a III-a Cluj în Statul Major al DIA. Este trimis ca atașat militar la Belgrad și din 1972 la Paris. În 1986 preia comanda Centrului de Instrucție a Trupelor de Transmisiuni și avansat la gradul de general maior, iar în 1988 este promovat șef de catedră la Tactica Transmisiunilor din Academia Militară. După desființarea catedrei este transferat la comanda Centrului Militar Brăila. În decembrie 1989 este avansat general locotenent și preia comanda DIA, apoi pe cea a SIE (fosta DIE), pentru doar două luni, ca în luna martie 1990 să fie promovată consilier prezidențial și secretar al CSAT. În urma unui imens scandal izbucnit anul trecut, Pancea este trecut în rezervă și înlocuit cu generalul maior Ion Magdalena. Despre Pancea nu s-a putut proba că ar fi lucrat pentru GRU sau DST, însă dovezile legate de o fraudă de 47.000 dolari și de trafic de influență au constituit principalele capete de acuzare, care au dus ulterior la debarcarea sa.

EDITURA VENUS

ERNST GÜNTER

Hrana vie – o speranță pentru fiecare
(256 pagini, 3.500 lei)

• O argumentare completă asupra alimentației naturiste • Cruditățile previn îmbolnăvirea organismului, vindecă numeroase maladii, inclusiv cancerul • 100 de rețete infailibile de hrană vie • Ce mîncăm, cum mîncăm, cînd și cît? • Sănătate în alte 150 de rețete de mîncăruri vegetale • Legume și mirodenii extrem de utile într-o „grădină de cameră” •

Relații suplimentare la tel/fax: 6.31.77.08

KRZYSZTOF LESKI

Un an după, un an înainte

Guvernul de stînga al Poloniei a împlinit douăsprezece luni. Deși a fost prima țară din Europa de Est care i-a înlăturat pe comuniști și s-a lansat cu elan în reformarea pieței, Poloniei îi lipsește de multă vreme stabilitatea politică. Acum, cînd mai este un an pînă la următoarele alegeri prezidențiale, a început deja o nouă campanie electorală, care are rolul de a diminua speranța pentru realizarea unei stabilități politice în viitorul apropiat.

De la faimoasele acorduri din aprilie 1989 și de la alegerile din iunie 1989 (prin care comuniștii au cedat parțial puterea), polonezii au avut 5 guverne, care au cuprins 4 așa-zise guverne ale Solidarității.

Bingo electoral postcomunism

Alegerile din septembrie 1993 au adus la conducere două partide care-și aveau rădăcinile în vechiul sistem comunist: Alianța Democrată de Stînga (SLD), succesoarea fostului partid comunist, și Partidul Țărănesc Polonez (PSL), un fost satelit al partidului comunist. Alte patru partide (Uniunea Democrată, Uniunea Muncii, Confederația Poloniei Independente și Blocul Nepartinic pro-Walesa în sprijinul Reformei) au reușit să intre în Seim, dar întregia aripă dreaptă a partidelor Solidarității, care formaseră o bază puternică pentru cele două guverne, era acum exclusă. Sistemul electoral folosit în Polonia este cel al majorității. Acesta a adus celor două partide, SLD și PSL, mai multe locuri în Senat: 71 din 100.

După alegeri, președintele SLD, Alexander Kwasniewski, și-a exprimat în repetate rânduri dorința de a forma o cit mai largă coaliție, sperînd să ademenească facțiunile de centru și de dreapta - Uniunea Democrată și Uniunea Muncii - să participe la guvernare. Ambele au refuzat oferta, cu toate că Uniunea Muncii a participat timp de o lună la negocieri.

În sfîrșit, în ciuda copleșitoare victorii obținute, SLD și PSL au avut nevoie de 6 săptămîni pentru a cădea de acord cu formarea guvernului lor, condus de tînărul lider al Partidului Țărănesc, Waldemar Pawlak.

Guvernul lui Pawlak, format doar din două partide, a fost mai coerent decît predecesoarele sale. Teoretic, cel puțin, el părea capabil să se ocupe de obiective îndelung amînate, cum ar fi: reforma sistemului de ocrotiri sociale, învîtămîntul de stat, serviciul de sănătate. Totuși, pînă acum guvernul nu a reușit nici măcar să emită proiecte de lege.

Linieștea de dinaintea furtunii

Guvernul Pawlak, confirmat de Parlament abia după două luni de la alegeri, a constatat că are foarte puțin timp la dispoziție pentru a-și îndeplini promisiunile electorale. El a retras din Parlament 55 de proiecte de lege înaintate de fostul prim-ministru Suchocka și a suspendat politica de spornire a puterii consiliilor municipale. Un proiect de buget a fost pregătit și înaintat Seimului în ultimul moment admis de Constituție. Bugetul era un amestec de schimbare și continuitate care păstra severitatea față de cheltuielile sociale, moștenită de la cabinetele de orientare liberală, dar conținea și câteva schimbări: ridică impozitul pe venitul personal minim doar cu un 1 procent (de la 20% la 21%), dar în același timp mărea impozitele la salariile mai mari, de la 30% la 33% și de la 40% la 45%. Noul ministru al Muncii, un vechi activist co-

munist, a fixat un barem asupra numărului de persoane care pot primi ajutor de șomaj și a mărit cheltuielile pentru ceea ce el a numit „forme active de luptă împotriva șomajului”. A avut succes doar într-un singur sens: rata șomajului, care era în continuă creștere din 1989, a rămas constantă, între 16 și 17%.

„Pucii generalilor”

Lunga bătălie pentru un buget „mai uman”, susținută de marea demonstrație varșoviană a sindicatului Solidaritatea în perioada decembrie 1993-martie 1994, s-a încheiat cînd Walesa, după multe ezitări, a aprobat bugetul.

Cauza conflictului era lupta asupra controlului a 3 ministere: de Interne, al Apărării și de Externe. „Constituția mică” îi dă președintelui puteri nelimitate de „supraveghere” a acestor ministere. Dar, în timp ce Pawlak a acceptat propunerile făcute de Walesa pentru șefii celor trei cabinete, Walesa a reacționat violent atunci cînd guvernul s-a încercat să numească citiva membri ai coaliției în posturile de miniștri adjuncți. Lupta declanșată de aceste numiri a dus pînă la propuneri ca această Constituție provizorie să fie amendată, astfel încît să interzică amestecul președintelui în numirea personalului cabinetelor.

Cele două puteri au ajuns, în cele din urmă, la un război permanent.

Un scandal celebru a fost cel declanșat de încercarea de numire a unui alt ministru de Interne, în locul lui Zenon Smolarek, acuzat de corupție. Pawlak a respins toate propunerile lui Walesa și i-a impus lui Smolarek să rămînă la post.

A urmat scandalul cu numirea directorului Serviciului de Contrainformații. Acesta nu era nimeni alt decît celebrul super-spion comunist Marian Zacharski, cel care în anii '80 fusese arestat de SUA pentru furtul planurilor sistemului de rachete „Patriot” și despre care se știa că lucrasa și pentru sovietici.

În octombrie 1994, toată scena politică era zguduită de un așa-zis „puci al generalilor”, inspirat de Walesa. La un dîneu organizat de acesta, el i-a silit pe generali invitați să-și declare neîncrederea în ministrul Apărării, Piotr Kolodziejczyk. Acesta fusese omul lui Walesa, dar, ca și în alte situații, se întorsese împotriva lui. Oricît de ciudat ar părea, de data aceasta Pawlak a fost de acord cu Walesa și i-a demis pe Kolodziejczyk pentru incompetență. Seimul a profitat de ocazie pentru a-l acuza pe președinte că a violat Constituția prin amestecul său.

Parlamentul a mai votat o mișcare de cenzură împotriva lui Walesa și atunci cînd a încercat să controleze Consiliul Național de Radio și Televiziune, după ce acesta a acordat licență pentru înființarea unui post particular de televiziune unui controversat om de afaceri polonez cu care președintele nu era de acord. Se pare că proprietarul acestui post, Zygmunt Solorz, este o persoană cu trecut dubios: legături cu poliția secretă, implicare în furtul de mărfuri etc. Walesa dorea în schimb să obțină licența pentru Nicola Grauso, susținător al său și prieten cu Berlusconi. Pentru a-l ajuta pe Grauso, președintele și-a schimbat toți reprezentanții din Consiliu, nepăsîndu-i că acțiunea sa a fost considerată ilegală de către Curtea Constituțională.

„Nu voi încălca niciodată legea, dar legea este una, victoria este alta”, spunea Walesa foștilor săi colegi din Parlament. Și, curînd, el a început să caute victoria. În repetate rânduri, a arătat cît de necesară este înlocuirea actualului sistem constituțional, care acordă Parlamentului o poziție dominantă, ca unul în care președintele să aibă puterea cea mai mare. Numai așa, argumenta el, se putea restabili ordinea în țară. El era conștient de faptul că noua Constituție susținută de coaliție îi va limita puterile și atunci încerca să-i convingă pe polonezi să respingă, printr-un referendum, proiectul acesteia.

În toamna anului 1995, mandatul lui Walesa va lua sfîrșit, iar el și-a început deja campania electorală. Dar șansele sale de a fi reales sînt foarte mici: în jur de 10%.

Traducere și adaptare după UNCAPTIVE MINDS de ADRIANA TUDOR

Lech Walesa

Waldemar Pawlak

ECONOMIȘII PÎNĂ LA 33% ABONÎNDU-VĂ DIRECT LA REDACȚIE

ABONAMENTE TRIMESTRIALE CU REDUCERE

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin mandat postal suma corespunzătoare, pe adresa: **Revista „22”, cont 45103532 BCR Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.**

Adeverințele (talon de pensie, adeverințe școlare etc.), valabile un an, se expediază pe adresa: **Revista „22” Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Distribuție.**

Abonamentele se pot achita și la sediul redacției.

reducere 14% cu ridicare de la redacție numai 4.500 lei!

reducere 11% cu expediere prin poștă numai 5.000 lei!

reducere 33% cu ridicare de la redacție numai 3.500 lei!

reducere 20% cu expediere prin poștă numai 4.000 lei!

Abonamentele cu reducere sînt sponsorizate de Asociația EST-LIBERTÉS

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista „22” depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12: (pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235, pentru lire italiene în contul 4020253234) sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un oec (money order) pe adresa: Revista „22”, Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România.

	1 an	6 luni	3 luni	sau echivalentul în orice monedă convertibilă.
- zona europeană:	80 \$	40 \$	20 \$	
	140 DM	70 DM	35 DM	
	500 FF	250 FF	125 FF	
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT	
	56 £	28 £	14 £	
- SUA, Japonia, Australia:	100 \$	50 \$	25 \$	

Revista „22” anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

Redactor-șef: GABRIELA ADAMEȘTEANU; Redactori-șefi adjuncți: RODICA PALADE (societate, cultură); GABRIEL ANDREESCU (politică, filmografie, știință); Director artistic: DAN PERJOVSCHI; Secretar tehnic de redacție: ALEXANDRU CIRIP; Societate: OANA ARMEANU (șef serviciu); Politic: CEZAR PAUL BĂDESCU; Secretar general de redacție: LAURA TOMA; Conector: RADU DOBÂNDA; Procesoare text: FLORIAN ȚOROPOC; Distribuție: MIRCEA JONESCU (șef serviciu); IOAN CONDOR, VLAD VIERU, CONSTANTIN SATALA; Gestione: CORNELIA NICULAI, ADELA BULGARU; Secretariat, difuzare: CRISTINA POPA; Foto-reporter: IULIAN PIUI; Rubrici permanente: ANDREI CORNEA, EMIL HUREZEANU, N.C. MUNTEANU, HORĂȚIU PEPINE, ILIE ȘERBĂNESCU (comentarii politice și economice), RALUCA STROIE-IRUMARIU (parlament), MARIAN CHIRIAC (siguranța politică, revista presă), CEZAR BALTAG (istoria religiilor), H. R. PATAPIEVICI (coeur), DAN C. MIHAILESCU, MIHAI ZAMFIR, HORIA FLORIAN POPESCU (cronici literare), ERWIN KESSLER (cronici plastice); Correspondenți interni: IOAN MUȘLEA (Cluj), DANIEL VIGHI (Timișoara); Correspondenți externi: DINU MIHAIL (Chisinau), WILLIAM TOTOK (Berlin), ADRIAN NICULESCU (Milano), ION MIRON DAMIAN (Paris); Tehnoredactare computerizată: „22”. Tipărit la FED

Manuscrisurile nepublicate nu se restituie

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76; Fax 311.22.08.